

**UCHWAŁA NR XXX/157/25
RADY GMINY PSZCZÓŁKI**

z dnia 29 grudnia 2025 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r.o samorządzie gminnym (t.j.z 2025r.poz.1153), w związku z art 4¹ ust.2 i ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U.2023r.poz.2151), w związku z art.10 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U.2023r. poz.1939, z 2022r. poz.2600), uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1.01.2026 r. i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na gminnych tablicach ogłoszeń.

Przewodnicząca Rady Gminy

Jolanta Przyłucka

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029
WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH**

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
WSTĘP.....	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY PSZCZÓŁKI	11
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	12
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE PSZCZÓŁKI.....	13
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	14
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE PSZCZÓŁKI.....	19
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW.....	21
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	21
PROBLEM ALKOHOLOWY	23
PROBLEM NIKOTYNOWY	24
PROBLEM NARKOTYKOWY	25
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU.....	27
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	29
ZABURZENIA ODŻYWIANIA.....	29
PROBLEM PRZEMOCY.....	30
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW.....	35
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	35
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	37
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	38
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE.....	39
PROBLEM ALKOHOLOWY	40
PROBLEM NIKOTYNOWY	42
PROBLEM NARKOTYKOWY	43
PROBLEM PRZEMOCY.....	45
WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE GMINY PSZCZÓŁKI W 2025 ROKU	50
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	56
Cel I.....	56
Cel II.....	59

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

Cel III.....	61
REALIZACJA PROGRAMU	63
ADRESACI PROGRAMU	63
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	63
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	64
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	64
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	65
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	66
BIBLIOGRAFIA	68
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	69
Spis rysunków.....	69
Spis tabel	69
Spis wykresów	69

WYKAZ SKRÓTÓW

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Pszczółkach

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pszczółkach

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

PP – Posterunek Policji w Pszczółkach

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

pp. – punkt procentowy

UG – Urząd Gminy w Pszczółkach

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

WSTĘP

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążeń dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyka różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost zachowań polegających na eksperymentowaniu z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezsprzecznie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w przypadku każdej grupy wiekowej. Według danych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, w 2023 roku roczne spożycie alkoholu na 1 mieszkańca Polski wyniosło 8,93 litrów, co jest wartością najniższą na przestrzeni ostatnich analizowanych lat¹. Problem spożywania alkoholu dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jednak to właśnie mężczyźni stanowią grupę szczególnie narażoną na częstsze sięganie po tego typu substancje – spożywają oni alkohol niemal trzykrotnie częściej niż kobiety, tj. przez średnio 106 dni, podczas gdy kobiety piją alkohol średnio przez 37 dni w ciągu roku. Taka różnica może być związana nie tylko z czynnikami społecznymi i kulturowymi, ale także z odmiennymi preferencjami – mężczyźni częściej wybierają piwo, podczas gdy kobiety chętniej sięgają po wino².

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczne spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD (*ang. European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) z 2024 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 15-16 lat, odsetek uczniów w Polsce, którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 30 dni, wyniósł 39,1%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta uległa spadkowi o 7,5 pp.³.

¹ Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

² Tamże.

³ Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. Europejski Raport Narkotykowy z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu 2022 roku było to 15,0%⁴. Według badań ESPAD z 2024 roku, odsetek uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 16,9%. Oznacza to spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2019 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 21,4%⁵. W badaniu przeprowadzonym w 2021 roku przez Fundację CBOS, odnotowano, że w 2024 roku 13% uczniów zażywało narkotyki, co oznacza spadek o 3 pp. względem roku 2018. Marihuana i haszysz pozostają najczęściej stosowanymi przez uczniów substancjami – na zażywanie ich kiedykolwiek w życiu wskazało 36,2% respondentów w 2021 roku, co wskazuje na tendencje spadkowe począwszy od 2016 roku, gdy odsetek ten wyniósł 42,0%, przez 37,5% w roku 2018⁶.

W 2022 roku w Polsce wszczęto 37 572 postępowania na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co stanowi wzrost o 1 522 spraw w porównaniu do roku 2021, w którym odnotowano 36 050 takich postępowań. W 2022 roku podejrzenie popełnienia przestępstwa z uwagi o zapisy ustawy dotyczyło 36 591 osób, co oznacza niewielki wzrost w porównaniu do roku 2021, kiedy liczba podejrzanych wyniosła 36 282⁷.

⁴ Dane referencyjne zamieszczone w Raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024)

⁵ Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.

⁶ Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.

⁷ Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

Coraz częściej obserwuje się także występowanie uzależnień behawioralnych (tj. uzależnień od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli, priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

Najważniejsze wnioski wynikające z raportu Nastolatki 3.0 opracowanego na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2022 roku, wskazują na wzrost średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2022 roku było to ponad 5 godzin w ciągu dnia, co oznacza wzrost względem wyników badania zrealizowanego w 2020 roku. Szczególnie alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy w czasie korzystania z Internetu spotykają się z przemocą (44,6%) lub mową nienawiści (68,4%). Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, że ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (53,7%)⁸.

Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że blisko co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (23,8%) oraz przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (28,7%)⁹.

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane

⁸ Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.

⁹ Tamże

w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji psychoaktywnych oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2025 rok rekomenduje m.in.:

- ▶ zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,
- ▶ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- ▶ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- ▶ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- ▶ wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pszczółki na lata 2026-2029 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy Pszczółki. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja w/w zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pszczółki na lata 2026-2029 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

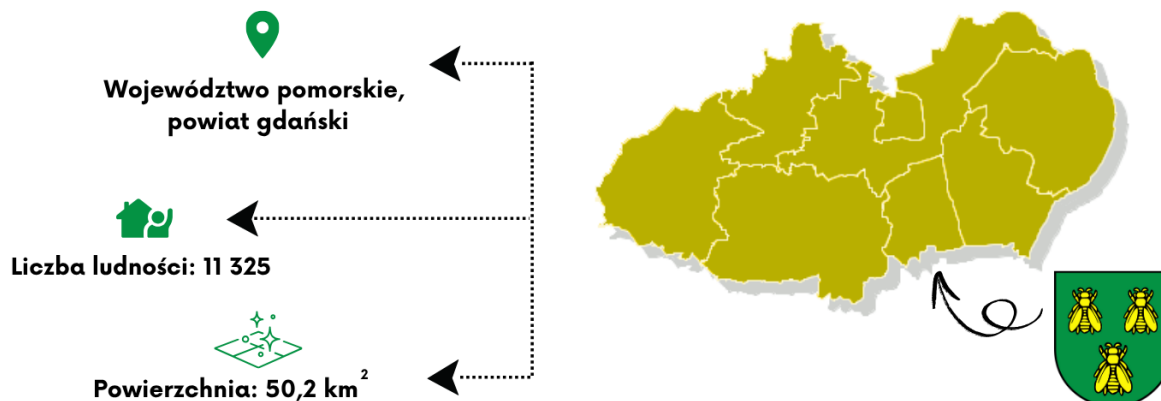
Kierunki działań zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pszczółki na lata 2026-2029, są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia, którego celem strategicznym jest *zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu*, a jednym z celów operacyjnych NPZ jest profilaktyka uzależnień, w tym: zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom, uzależnienie od nikotyny (tytoniu), uzależnienie od alkoholu, uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne) oraz uzależnienia od narkotyków.

Program jest zgodny z następującymi aktami prawnymi:

- ▶ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ▶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ▶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ▶ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ▶ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ▶ ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ▶ ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

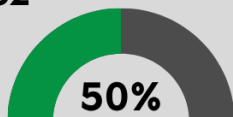
Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY PSZCZÓŁKI

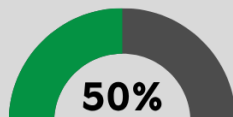

Przyrost naturalny: 19

5 662

5 663

Ekonomiczne grupy wieku:

16,4%

22,9%

60,7%

KULTURA

- Gminna Biblioteka Publiczna w Pszczółkach

OŚWIATA

- Przedszkole Gminne "Pszczółka Maja" w Pszczółkach,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Ziemi Gdańskiej w Pszczółkach,
- Szkoła Podstawowa w Różynach,
- Szkoła Podstawowa w Skowarczu,
- Przedszkola i żłobki niepubliczne, w tym: Przedszkole Niepubliczne "Dzieciolandia" w Kolniku, Niepubliczne Przedszkole "Bajkowy Świat" w Różynach, „Morskie opowieści 2” Niepubliczne Przedszkole Aleksandra Kościńskiego, Żłobek "Wesołe skrzaty", Żłobek "Bociankowo".

POMOC I WSPARCIE

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Posterunek Policji w Pszczółkach,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kolniku.

*Dane przedstawione na grafice pochodzą Głównego Urzędu Statystycznego za 2024 rok

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Pszczółki należą:

- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach,
- ▶ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ Zespół Interdyscyplinarny,
- ▶ Posterunek Policji w Pszczółkach,
- ▶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim,
- ▶ Gdański Urząd Pracy w Gdańsku
- ▶ Urząd Gminy w Pszczółkach,
- ▶ placówki oświatowe,
- ▶ placówki ochrony zdrowia,
- ▶ placówki kulturalne i rekreacyjne,
- ▶ organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe,
- ▶ Środowiskowy Dom Samopomocy w Kolniku.

Są to instytucje i podmioty prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy Pszczółki należy zaliczyć:

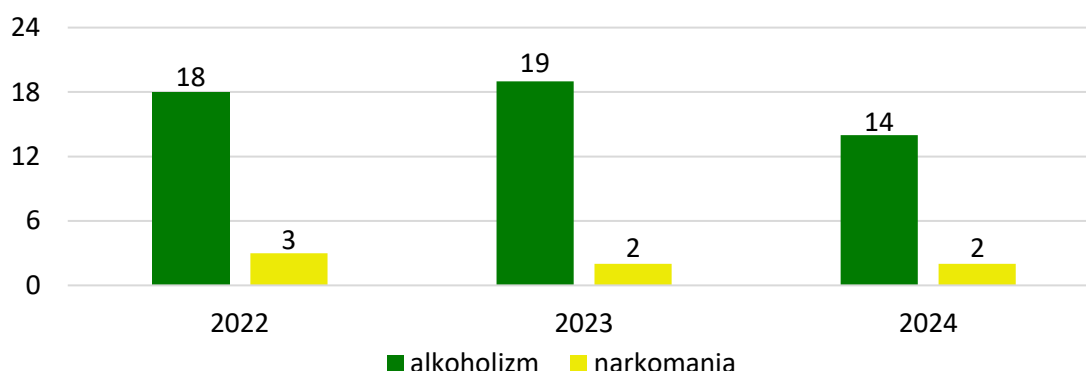
- ▶ pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- ▶ członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ pracowników i specjalistów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ▶ funkcjonariuszy Policji,
- ▶ sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- ▶ pracowników placówek ochrony zdrowia,
- ▶ przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE PSZCZÓŁKI

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak leczenie, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wśród osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczółkach znajdowały się rodziny dotknięte problemem uzależnienia od alkoholu i narkotyków. W 2024 roku liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu narkomanii wyniosła 2, natomiast w przypadku rodzin z problemem alkoholowym zauważyć można nieznaczne wahania w analizowanym okresie, gdyż w 2024 roku było to 14 rodzin, w 2023 roku o 5 więcej, natomiast 18 wyniosła w roku 2022.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2022-2024

Uzależnienie od alkoholu w 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich jako powód udzielania pomocy i wsparcia pomocy społecznej znajdowało się na piątym miejscu. W 2024 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 181, a więc rodziny zmagające się z problemem alkoholizmu stanowiły 7,7% ogółu, z kolei narkomanii – 1,1%. Na przestrzeni lat 2022-2024 udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu ulegał wahaniom, gdyż w 2022 roku było to 10,7%, a w 2023 roku – 13,8%. Zatem w 2024 roku przyjął najniższy odsetek rodzin.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pszczółkach powołana do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2024 roku w skład Komisji wchodziło 6 członków¹⁰. Do zadań GKRPA zalicza się:

1. Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych co najmniej raz w roku.
3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy.
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Gminy, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

¹⁰ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok.

5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
6. Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.
7. Kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
8. Współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, a także ukończenie studiów podyplomowych i specjalizacji.

Dane dotyczące działań GKRPA w gminie Pszczółki podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024 przedstawia kolejna tabela. W 2024 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 12 osobami z problemem alkoholowym oraz 11 członkami ich rodzin. W 2024 roku wystąpiono również do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 4 mieszkańców Gminy. W stosunku do 2023 roku zauważyć można spadek liczby osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin, z którymi GKRPA prowadziła rozmowy. W porównaniu do roku poprzedniego zaobserwować można również znaczny spadek w zakresie liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Szczegółowe informacje znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pszczółkach wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	14	21	12
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	17	11
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	6	9	4

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Członkowie GKRPA wspierają również osoby zmagające się z problemem przemocy domowej, w tym kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Na podstawie dostępnych danych można dostrzec, iż GKRPA w latach 2023-2024 nie podejmowała się powyższych działań, natomiast w 2022 roku podjęto rozmowy z 11 osobami stosującymi przemoc.

Tabela 2. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby doznające przemocy domowej	0	0	0
osoby stosujące przemoc domową	11	0	0
świadkowie przemocy domowej	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Istotnym wsparciem lokalnego systemu profilaktyki jest realizacja programów i innych działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej.

Profilaktyka w obszarze uzależnień i innych problemów społecznych dzieli się na trzy podstawowe poziomy: uniwersalną, selektywną i wskazującą. Podział ten oparty jest na zakresie i grupie odbiorców działań profilaktycznych.

- ▶ Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do całej populacji, niezależnie od poziomu ryzyka – np. całe szkoły, społeczności lokalne, klasy, rodziny, a jej celem jest zapobieganie występowaniu problemów w przyszłości poprzez wzmacnianie czynników chroniących i ograniczanie czynników ryzyka.

- ▶ Profilaktyka selektywna skierowana jest do osób lub grup znajdujących się w podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów – np. dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, młodzież z trudnościami wychowawczymi. Jej celem jest przeciwdziałanie rozwojowi problemów poprzez interwencję ukierunkowaną na specyficzne czynniki ryzyka.
- ▶ Profilaktyka wskazująca skierowana jest do osób, u których występują już wczesne objawy problemów (np. pierwsze epizody używania substancji, zaburzenia zachowania), ale które nie spełniają jeszcze kryteriów diagnostycznych zaburzenia. Celem tego rodzaju profilaktyki jest szybkie i precyzyjne reagowanie, aby zapobiec pogłębieniu problemu lub jego utrwaleniu.

W 2024 roku w szkołach funkcjonujących na terenie gminy Pszczółki przeprowadzono program o potwierdzonej skuteczności, tj. program rekomendowany w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii. Był to program „Debata”, w którym wzięło udział 120 uczniów oraz 6 nauczycieli, a także program „Poruszające bajki o emocjach”, w którym uczestniczyło 350 uczniów. W 2023 roku przeprowadzono: program „Debata” (80 uczniów) oraz program „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, w którym wzięło udział 80 uczniów i 4 nauczycieli, z kolei w 2022 roku były to: „Archipelag Skarbów” (1 uczeń, 5 nauczycieli i 150 rodziców) i „Przyjaciele Zippiego” (1 uczeń i 10 nauczycieli).

Ponadto, w 2024 roku przeprowadzono:

- ▶ 16 warsztatów (przeciwdziałanie alkoholizmowi) dla dzieci z klas 4, 5, 7 – ok. 200 uczniów;
- ▶ 6 warsztatów - przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym (fonoholizm) oraz spotkanie dla rodziców kl. 4-5 – ok. 280 uczniów i 30 rodziców;
- ▶ 12 warsztatów (przeciwdziałania alkoholizmowi, e-papierosom, przemocy) dla dzieci z klas 6-7 – ok. 225 uczniów i 12 nauczycieli;
- ▶ warsztaty dla klas 4 (profilaktyka uzależnień behawioralnych) - fonoholizm i higiena cyfrowa – ok. 100 uczniów;

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

- ▶ warsztaty dla kl. 1-4 praca nad emocjami, profilaktyka zachowań prospołecznych, budowanie pozytywnych relacji, przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym – ok. 360 uczniów;
- ▶ 5 warsztatów dla kl. 8 – 86 uczniów 6 nauczycieli;
- ▶ 5 warsztatów dla kl. 6 (przeciwdziałanie narkomanii) – ok.120 uczniów;
- ▶ 5 warsztatów dla dzieci z kl. 5 - profilaktyka uzależnienia od alkoholu, e-papierosów – ok 125 uczniów.

W 2024 roku i w latach poprzednich realizowano także inne formy działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, w tym spektakle i konkursy. W 2024 roku zorganizowano 5 spektakli profilaktycznych (przeciwdziałanie alkoholizmowi i używaniu substancji psychoaktywnych) dla dzieci z klas 1-3, w których wzięło udział około 527 uczniów i 29 nauczycieli oraz 2 spektakle profilaktyczne (przeciwdziałanie narkomanii) dla klas 4-5, w których wzięło udział około 110 uczniów i 6 nauczycieli.

Ponadto w 2024 roku zorganizowano szkolenia i warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. Uczestniczyło w nich 124 rodziców¹¹. Zorganizowano także zajęcia profilaktyczno-muzyczne dla dzieci i dorosłych, w których wzięło udział 21 uczestników.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje Punkt Informacyjno-Konsultacyjny (PIK). Do maja 2025 roku funkcjonowała grupa wsparcia dla osób współuzależnionych. Grupa wznowi swoje działania od stycznia 2026 roku.

¹¹ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok.

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE PSZCZÓŁKI

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu.

W 2024 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Pszczółki wyniosła łącznie 13 525 287,45 zł, w tym najwięcej, bo 6 637 124,91 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa). Wartość napojów o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) wyniosła 1 118 610,35 zł, natomiast powyżej 18% – 5 769 552,19 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1. W porównaniu do roku 2023 wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy uległa zwiększeniu o 2,8%, z kolei w stosunku do 2022 roku wzrosła o 16,9%. Kwoty te nie uwzględniają jednak wzrostu cen napojów alkoholowych w ostatnich latach.

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Pszczółki w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku gminę Pszczółki zamieszkiwało łącznie 7 869 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 1 718,80 zł – w porównaniu do 2023 roku, gdy liczba dorosłych mieszkańców wynosiła 7 774 osoby, nastąpił wzrost na poziomie 1,6%, a w stosunku do 2022 roku wzrost był na poziomie 15,3%.

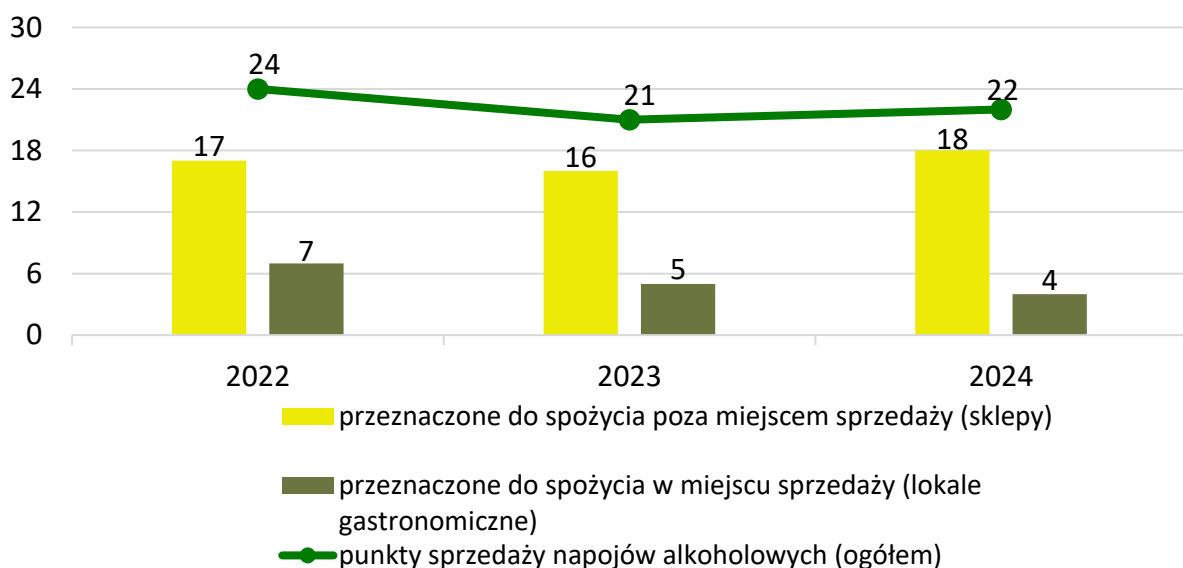
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Pszczółki na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W latach 2022-2024 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy ulegała wahaniom. W 2024 roku na jej terenie znajdowało się 18 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 4 punkty przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do 2023 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu wzrosła o 1, natomiast w porównaniu do 2022 roku spadła o 2.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Pszczółki na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

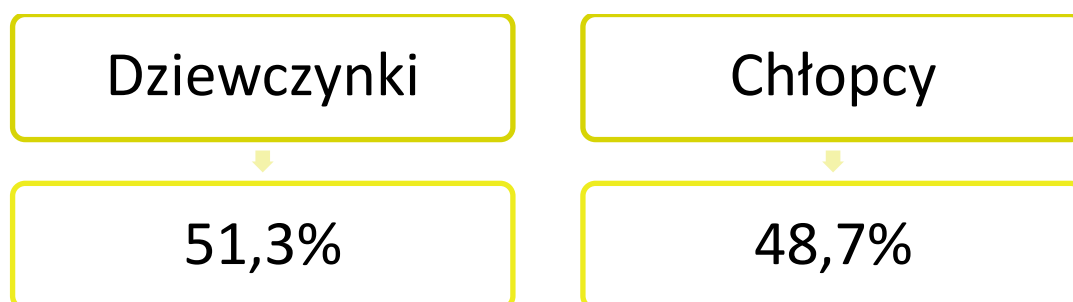
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, a także uzależnieniami behawioralnymi, przemoc domowa, rówieśnicza i cyberprzemoc¹².

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z gminy Pszczółki wypełnili łącznie 240 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek ilustruje strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne dziewczynki stanowiły 51,3% badanej próby (123 osoby), podczas, gdy chłopcy wypełnili 48,7% kwestionariuszy (117 osób).

Rysunek 3. Płeć: N¹³=240

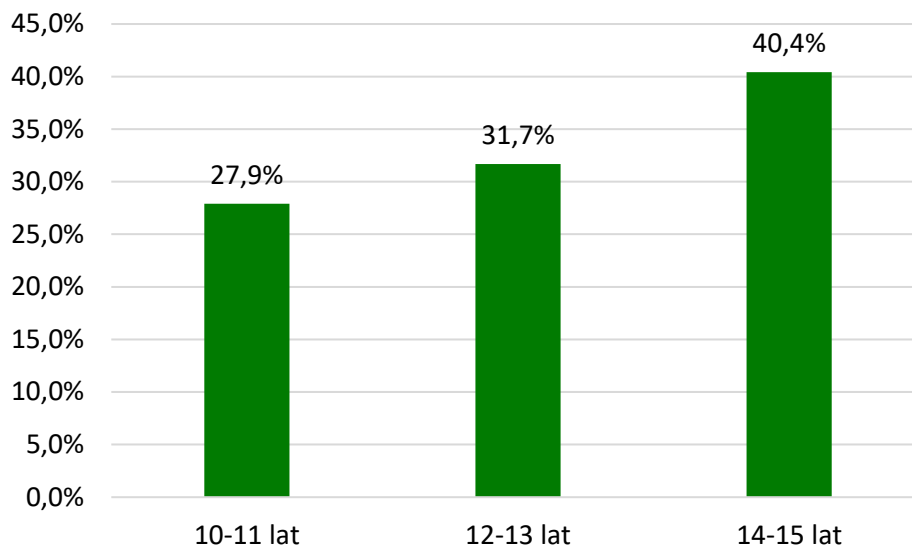

Podział ankietowanych ze względu na wiek przedstawiał się w sposób następujący. Blisko połowa uczniów biorących udział w badaniu, zadeklarowała wiek mieszczący się w przedziale 14-15 lat (40,4%), a co trzeci respondent był w wieku 12-13 lat (31,7%). Najmniejszy odsetek stanowili badani w wieku 10-11 lat (27,9%).

¹² W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o 0,5 pp. od 100%.

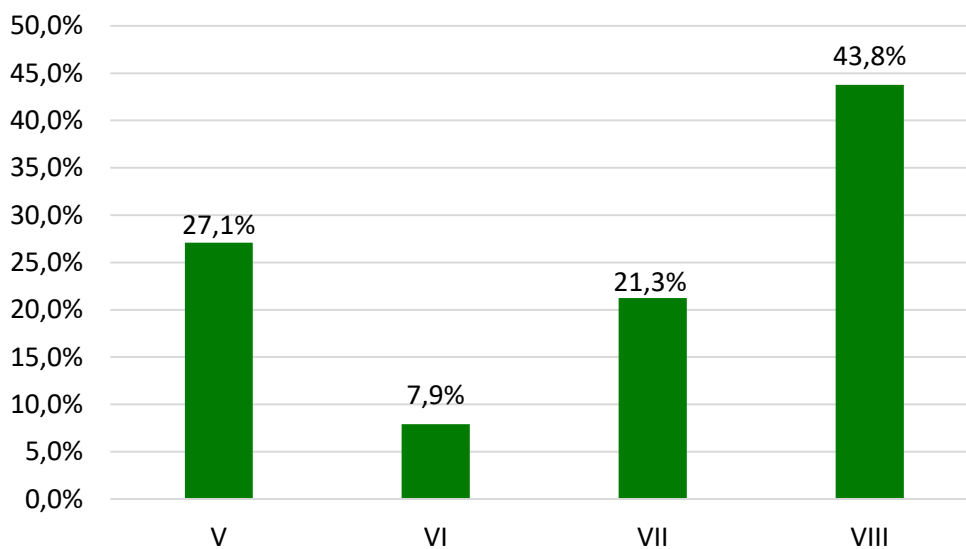
¹³ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

Wykres 3. Wiek: N=240

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej ankietowanych uczniów uczęszczało w momencie badania do klasy VIII szkoły podstawowej (43,8%). Średnio co czwarty badany wskazał na klasę V (27,1%), co piąty na klasę VII (21,3%), a najmniejszy odsetek uczył się w klasie VI (7,9%).

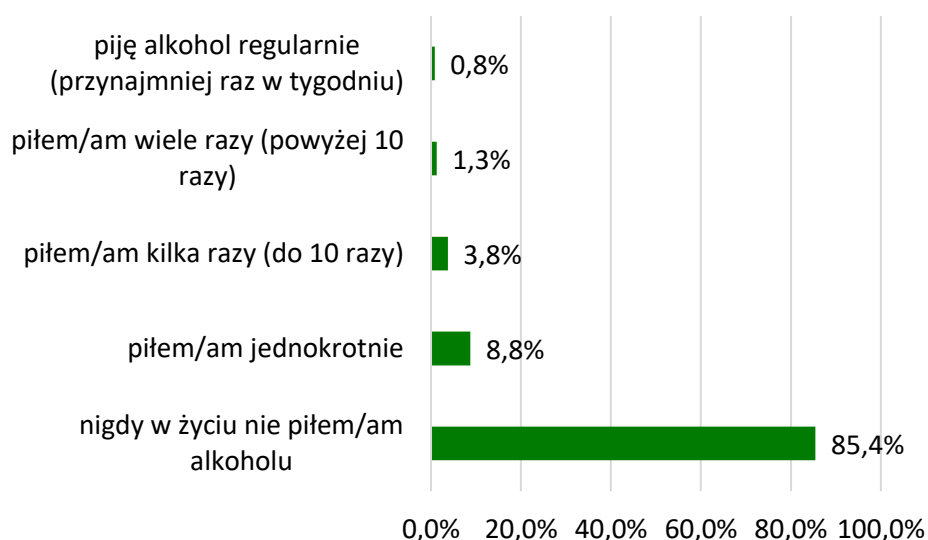
Wykres 4. Klasa: N=240

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyka problemu spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Pszczółki. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miał średnio co siódmy badany uczeń (14,7%), w tym 8,8% spożyło go jednokrotnie, 3,8% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), 1,3% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 0,8% zadeklarowało regularne sięganie po napoje alkoholowe (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=240

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że 62,9% badanych nie spożywało alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni (22 osoby), natomiast 22,9% respondentów zadeklarowało, że piło alkohol 1-2 razy w ciągu ostatniego miesiąca (8 osób). 5,7% ankietowanych wskazało, że w omawianym okresie sięgnęło po alkohol 5-7 razy (2 osoba), z kolei 8,6% - więcej niż 7 razy (3 osoby).

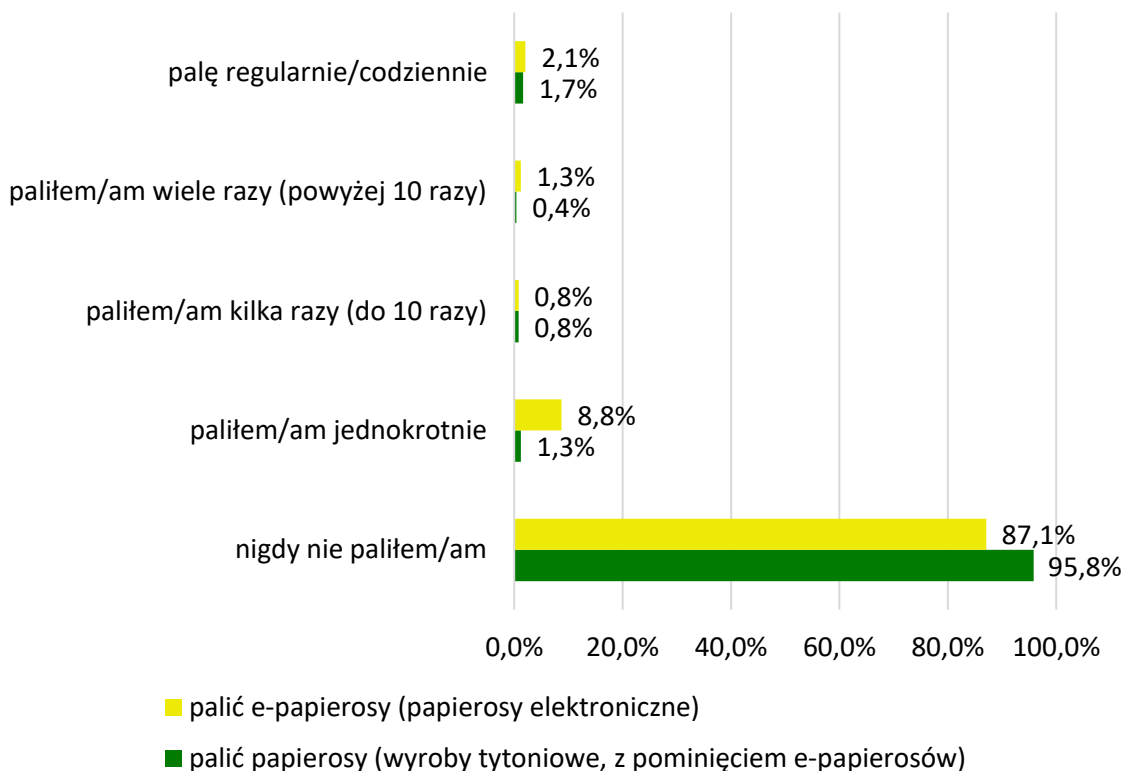
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=35

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	62,9%	22
1 – 2 razy	22,9%	8
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	5,7%	2
więcej niż 7 razy	8,6%	3

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało łącznie 4,2% ankietowanych, wśród których 1,3% paliło je jednokrotnie, 0,8% – kilka razy (do 10 razy), 0,4% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 1,7% ma z nimi styczność regularnie/codziennie. Kontakt z e-papierosami miało 13,0% ankietowanych, wśród których 8,8% sięgnęło po nie jednokrotnie, 0,8% – kilka razy (do 10 razy), 1,3% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 2,1% pali je regularnie/codziennie.

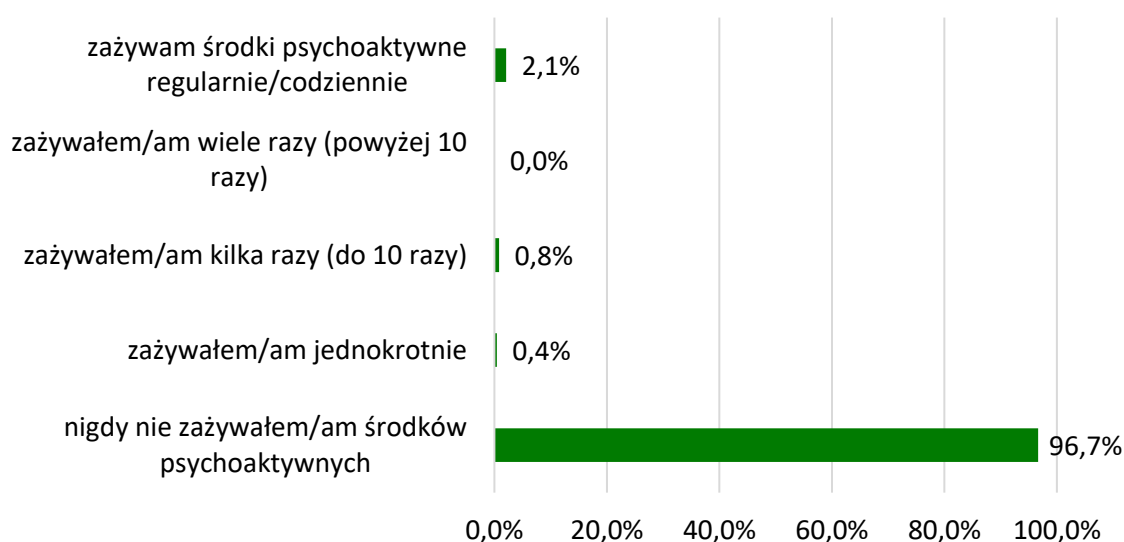
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=240

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że 3,3% z nich sięgnęło kiedykolwiek po substancje psychoaktywne, z czego 0,4% zażywało je jednokrotnie, 0,8% – kilka razy (do 10 razy), a 2,1% robi to regularnie/codziennie.

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=240

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęło po nie 5 osób (62,5%), w tym 1 z nich wskazała na częstotliwość 1-2 razy (12,5%), natomiast 4 uczniów miało z nimi kontakt więcej niż 7 razy (50,0%).

Tabela 4. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	37,5%	3
1 – 2 razy	12,5%	1
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	50,0%	4

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z danych najczęściej, bo po 4 ankietowanych zadeklarowało palenie marihuany, zażywanie mefedron oraz leków w celu odurzenia (po 57,1%), z kolei po 2 osoby wskazały na amfetaminę i dopalacze (po 28,6%). 1 uczeń wyróżnił inne substancje, gdzie podał *kofeinę* (14,3%). 1 respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie

Tabela 5. Jakie były to substancje? N=7

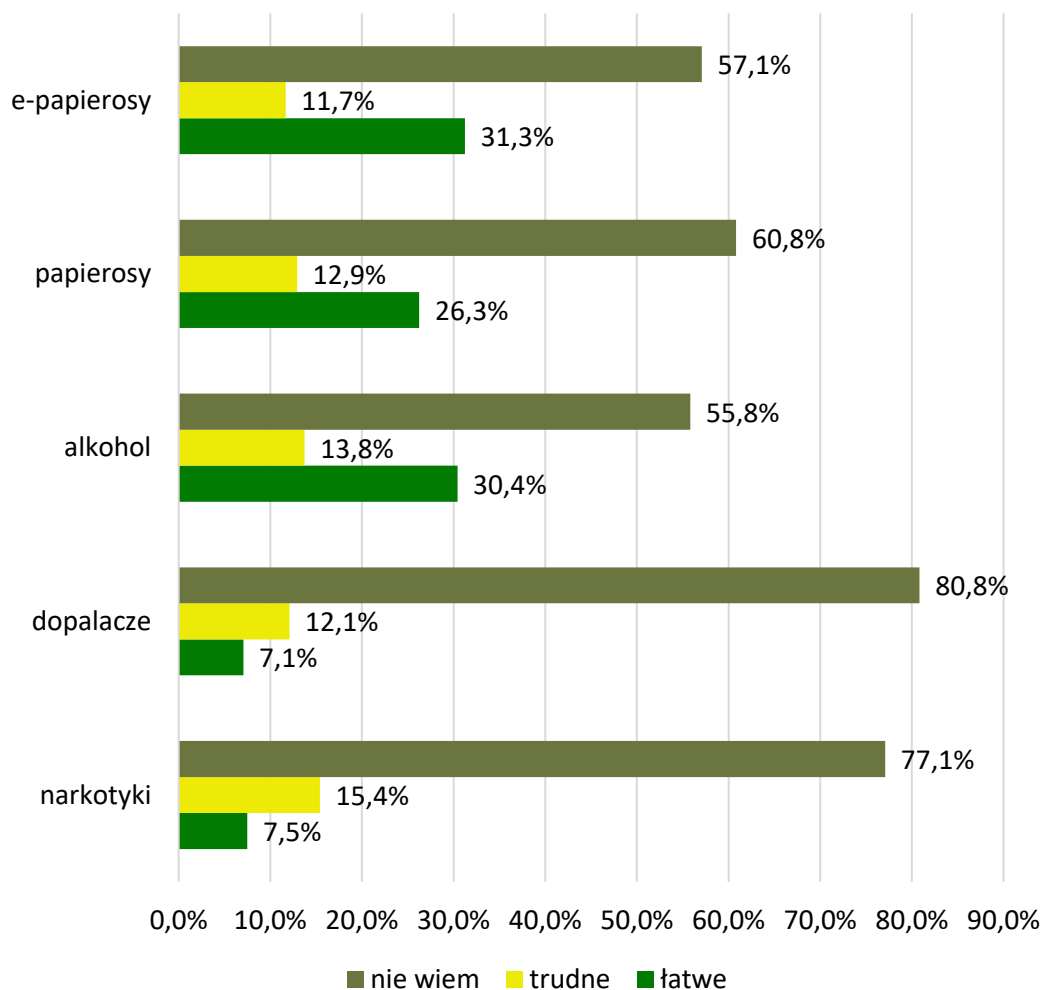
Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	57,1%	4
mefedron	57,1%	4
leki w celu odurzenia	57,1%	4
amfetamina	28,6%	2
dopalacze	28,6%	2
inne	14,3%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie. Największą dostępnością charakteryzują się natomiast alkohol, e-papierosy oraz papierosy tradycyjne. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ▶ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 7,5% ankietowanych, a trudne dla 15,4% badanych,
- ▶ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 7,1% badanych, a trudne dla 12,1%,
- ▶ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 30,4% badanych, a trudny dla 13,8%,
- ▶ papierosy są łatwe do zdobycia dla 26,3% respondentów, a trudne dla 12,9%,
- ▶ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 31,3% młodych mieszkańców, a trudne dla 11,7%.

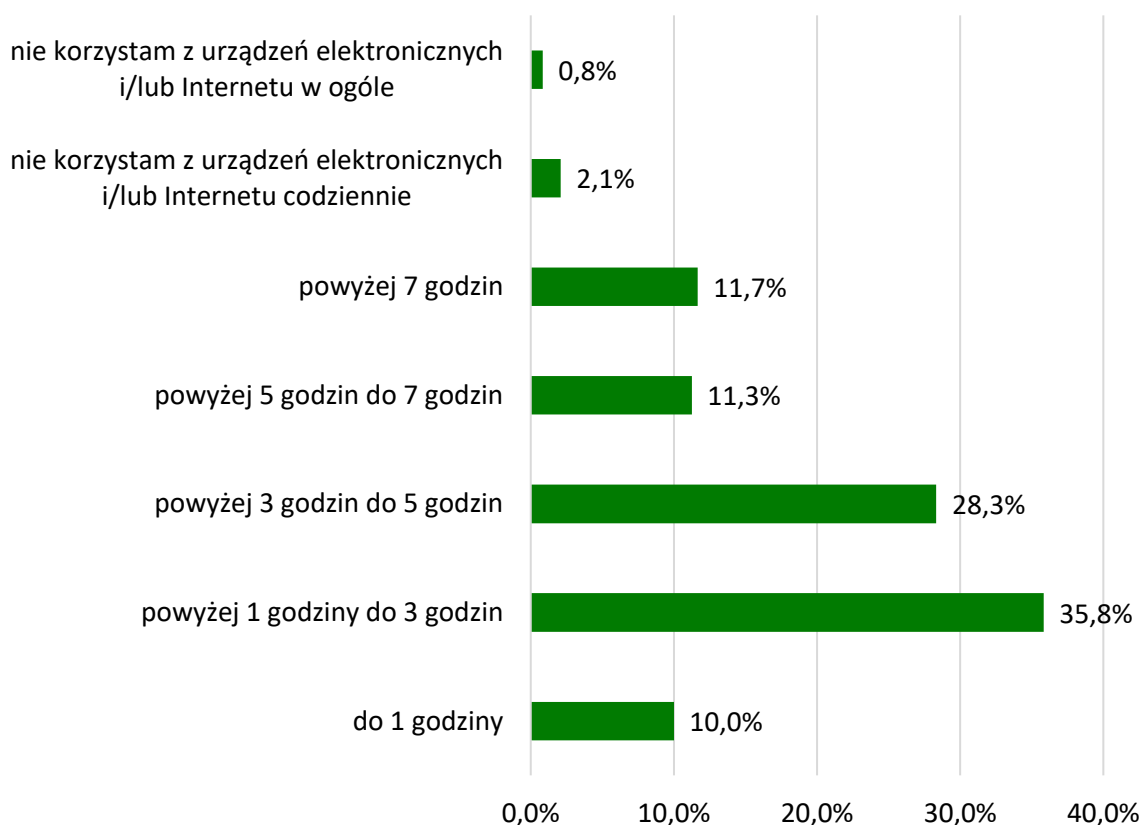
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=240

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z gminy Pszczółki. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia. Badanie wykazało, że co trzeci młody mieszkaniec przeznacza na tę czynność powyżej 1 do 3 godzin dziennie (35,8%), a co czwarty – powyżej 3 do 5 godzin (28,3%). 11,3% respondentów korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 5 do 7 godzin dziennie, a 11,7% - powyżej 7 godzin dziennie. Tylko 10,0% uczniów wskazało, iż w ten sposób spędza czas do 1 godziny dziennie. 2,1% badanych podało, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, a 0,8% nie robi tego w ogóle.

Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=240

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowało łącznie 77 osób (33,4%), w tym: 20 badanych zdarzyło się to jednokrotnie (8,7%), 45 uczniom – czasami (19,5%), 4 ankietowanych zadeklarowało, że kłamie w tej kwestii często (1,7%), natomiast 8 uczniów – bardzo często (3,5%).

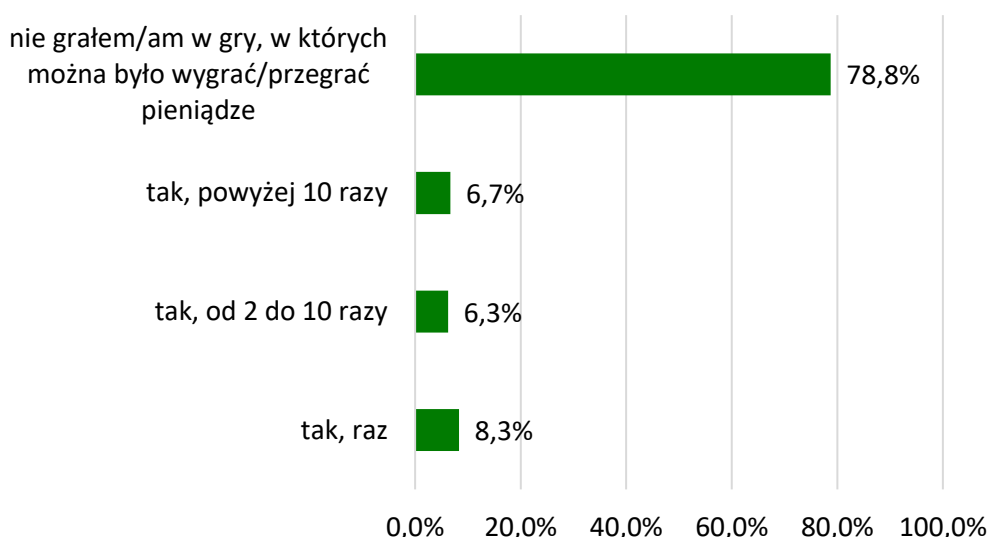
Tabela 6. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=231

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	3,5%	8
tak, często	1,7%	4
tak, czasami	19,5%	45
tak, jednokrotnie	8,7%	20
nie	66,7%	154

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 21,3% badanych. Wśród tych osób 8,3% grało w nie 1 raz, 6,3% – od 2 do 10 razy, natomiast 6,7% – powyżej 10 razy.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=240

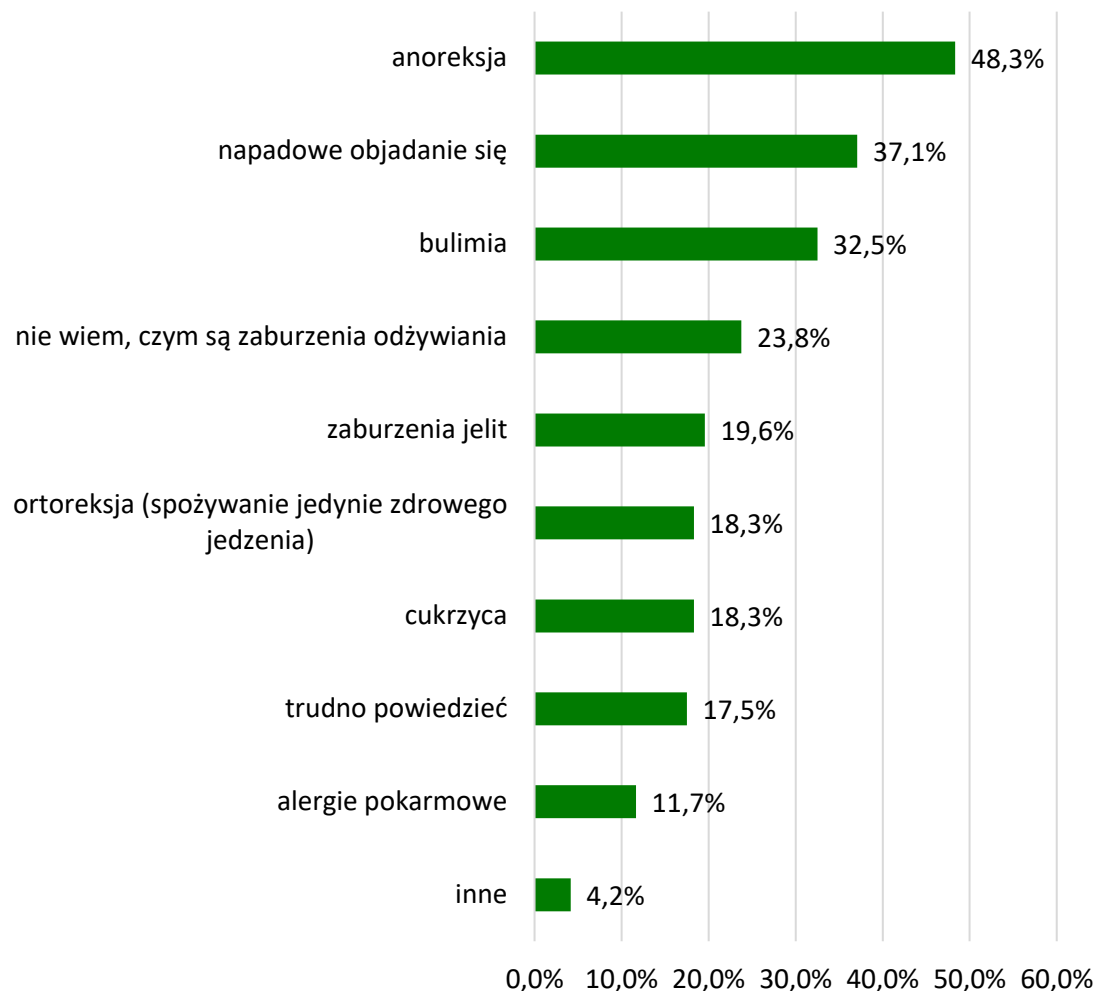

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Kolejna część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Pszczółki dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. Blisko co czwarty badany przyznał, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania (23,8%), a 17,5% trudno było odpowiedzieć na to pytanie. Pozostała część najliczniej wskazywała na anoreksję (48,3%), napadowe objadanie się (37,1%) oraz bulimię (32,5%). Błędną wiedzę w tym zakresie wykazało 19,6% uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się zaburzenia jelit, 18,3% osób w przypadku cukrzycy oraz 11,7% jeżeli chodzi o alergię

pokarmowe. 18,3% badanych wskazało na ortoreksję, z kolei 4,2% ankietowanych wyróżniło inne odpowiedzi, w których wskazano na *nadmierne spożywanie cukrów, otyłość i depresję*.

Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=240

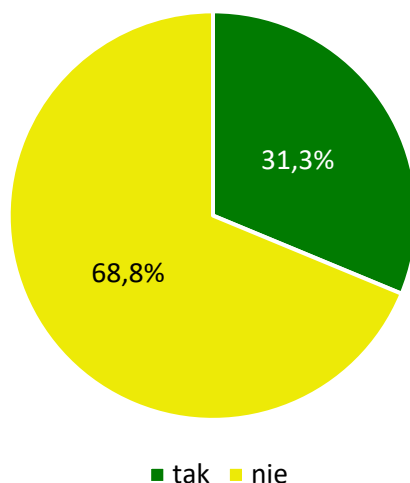

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Pszczółki. Zapytano uczniów o to, czy zdarzyło im się w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 31,3% badanych.

**Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?
N=240**

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły – przyznało to 39 osób (54,2%). Po 15 badanych doznało przemocy ze strony kolegów/koleżanek spoza szkoły oraz rodzeństwa (po 20,8%), a 7 osób wskazało na rodziców (9,7%). 11 badanych wskazało na inne osoby, w tym: *rodzeństwo koleżanki, kolegów, anonimowe osoby w Internecie i nauczycieli* (15,3%). 3 respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 7. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=72

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	54,2%	39
koledzy/koleżanki spoza szkoły	20,8%	15
rodzeństwo	20,8%	15
inne osoby	15,3%	11
rodzice	9,7%	7

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- ▶ przemocy psychicznej doznało 48 badanych (67,6%),
- ▶ przemocy fizycznej doświadczyło 33 uczniów (46,5%),
- ▶ przemocy seksualnej doznało 8 osób (11,3%),
- ▶ zaniedbania doświadczyło 3 uczniów (4,2%).

4 badanych pominęło to pytanie.

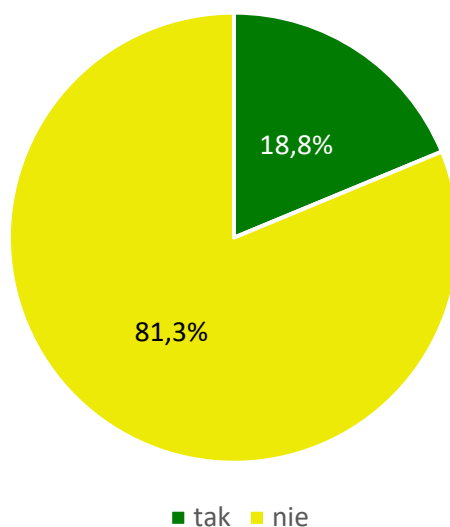
Tabela 8. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=71

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	67,6%	48
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	46,5%	33
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydział itp.	11,3%	8
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	4,2%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowali oni przemoc wobec innych osób. Twierdząco na to pytanie odpowiedział blisko co piąty uczeń, tj. 18,8%.

Wykres 13. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=240

W dalszej kolejności respondenci odpowiedzieli na pytanie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że:

- ▶ przemoc fizyczną stosowało 23 respondentów (57,5%),
- ▶ przemoc psychiczną zastosowało 20 ankietowanych (50,0%).

5 badanych pominęło to pytanie.

Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=40

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	57,5%	23
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	50,0%	20
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób, który go zawstydział itp.	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Największa część ankietowanych przyznała się do przemocy wobec rodzeństwa (19 osób, tj. 44,2%) oraz uczniów ze swojej szkoły (18 osób, tj. 41,9%). 8 odpowiedzi padło na kolegów/koleżanki spoza szkoły (18,6%), natomiast najrzadziej wskazywano na inne osoby, w tym: *rodziców, osobę, która pobiła mamę respondenta oraz w obronie własnej* (11,6%, tj. 5 osób). 2 badanych pominęło to pytanie.

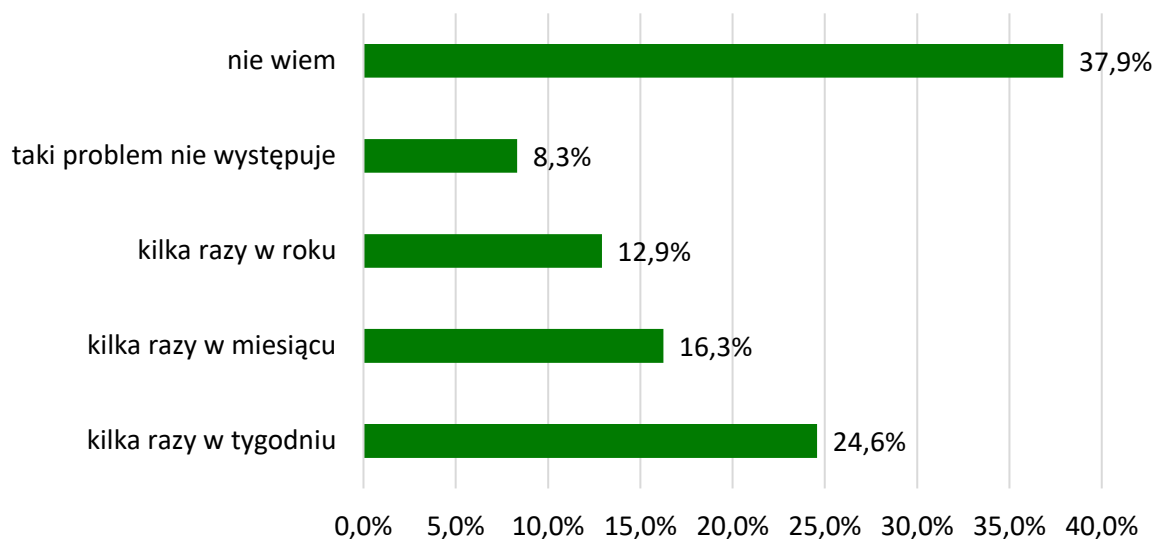
Tabela 10. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=43

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwa	44,2%	19
uczniów z mojej szkoły	41,9%	18
kolegów/koleżanek spoza szkoły	18,6%	8
innych osób	11,6%	5

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

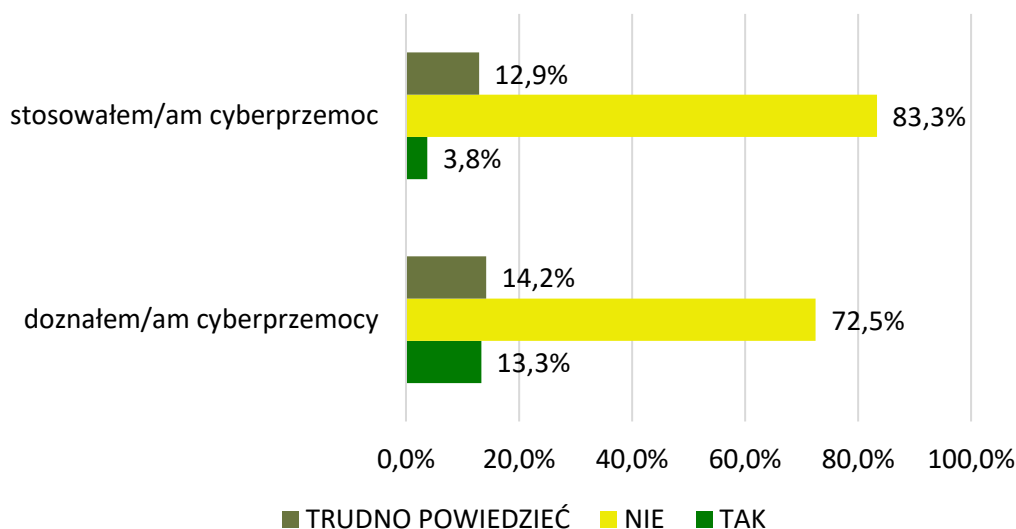
Następne pytanie dotyczyło częstotliwości występowania przemocy między uczniami w szkole. 37,9% osób nie potrafiło określić, czy ten problem jest obecny, z kolei zdaniem 8,3% przemoc między uczniami w szkole nie występuje. Respondenci, którzy przyznali, że w ich szkole się to zdarza stanowią 53,8% wszystkich badanych, przy czym 12,9% z nich przyznało, że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w roku, w opinii 16,3% uczniów – kilka razy w miesiącu, natomiast 24,6% ankietowanych odpowiedziało, iż problem przemocy między uczniami zauważa kilka razy w tygodniu.

Wykres 14. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=240

Następnie uczniowie biorący udział w badaniu mieli odpowiedzieć na pytanie, czy sami stosowali lub doświadczyli cyberprzemocy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy. 13,3% uczniów stwierdziło, że doświadczyło cyberprzemocy, natomiast 14,2% osób nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że 3,8% respondentów przyznało się do stosowania przemocy w Internecie, jednocześnie 12,9% osób wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 15. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=240

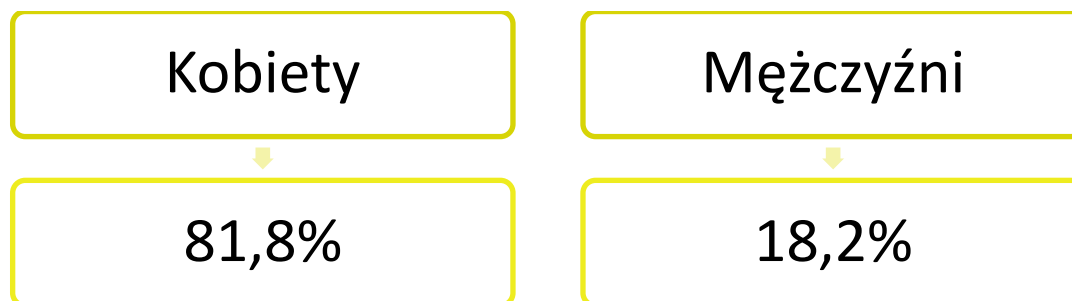
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Pszczółki, a także korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej, a także przemocą domową.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

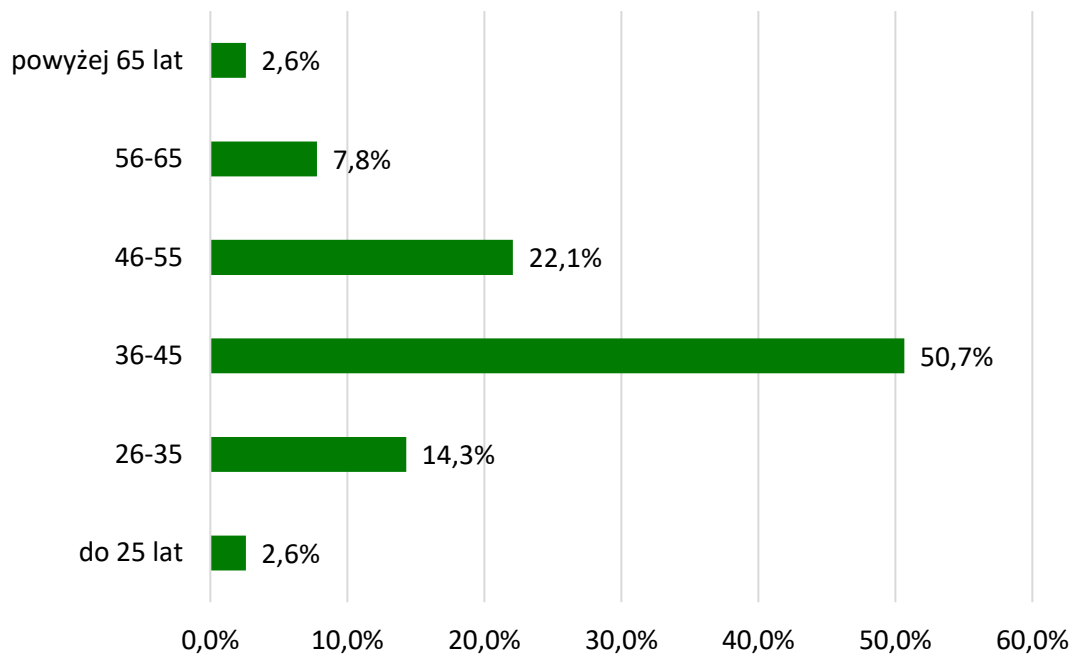
W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie gminy Pszczółki udział wzięło łącznie 154 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety, które uzupełniły łącznie 81,8% kwestionariuszy (126 osób), natomiast mężczyźni pozostałe 18,2% (28 osób).

Rysunek 4. Płeć: N=154

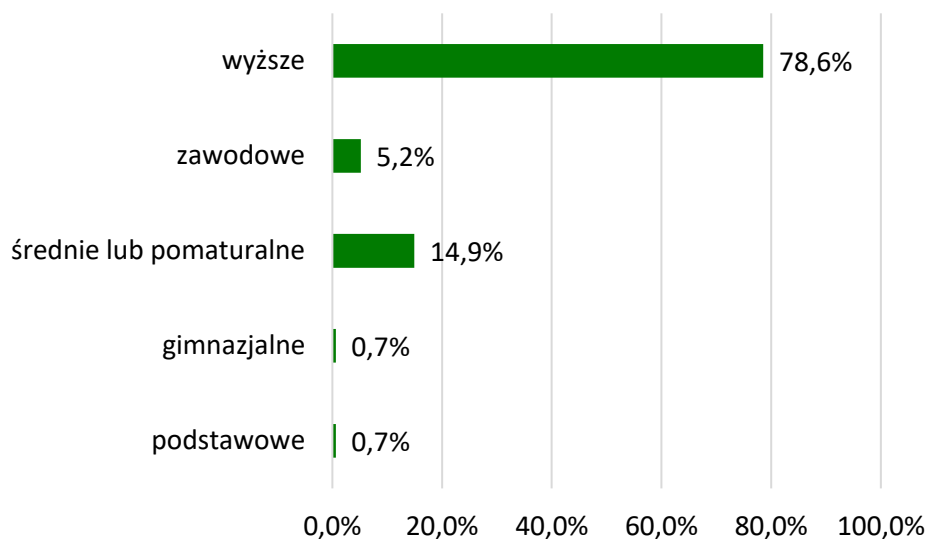
Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę, bo 50,7% ankietowanych stanowiły osoby w wieku 36-45 lat, z kolei blisko co czwarty wskazał na przedział 46-55 lat (22,1%). W badaniu wzięli udział również respondenci w wieku 26-35 lat (14,3%) oraz 56-65 lat (7,8%). Osoby w wieku do 25 lat oraz powyżej 65 lat stanowiły po 2,6% próby badawczej.

Wykres 16. Wiek: N=154

Respondenci zostali zapytani również o poziom ich wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, najwięcej, bo 78,6% posiada wykształcenie wyższe, z kolei 14,9% legitymuje się wykształceniem średnim lub pomaturalnym. 5,2% badanych wskazało na wykształcenie zawodowe, a po 0,7% na podstawowe oraz gimnazjalne.

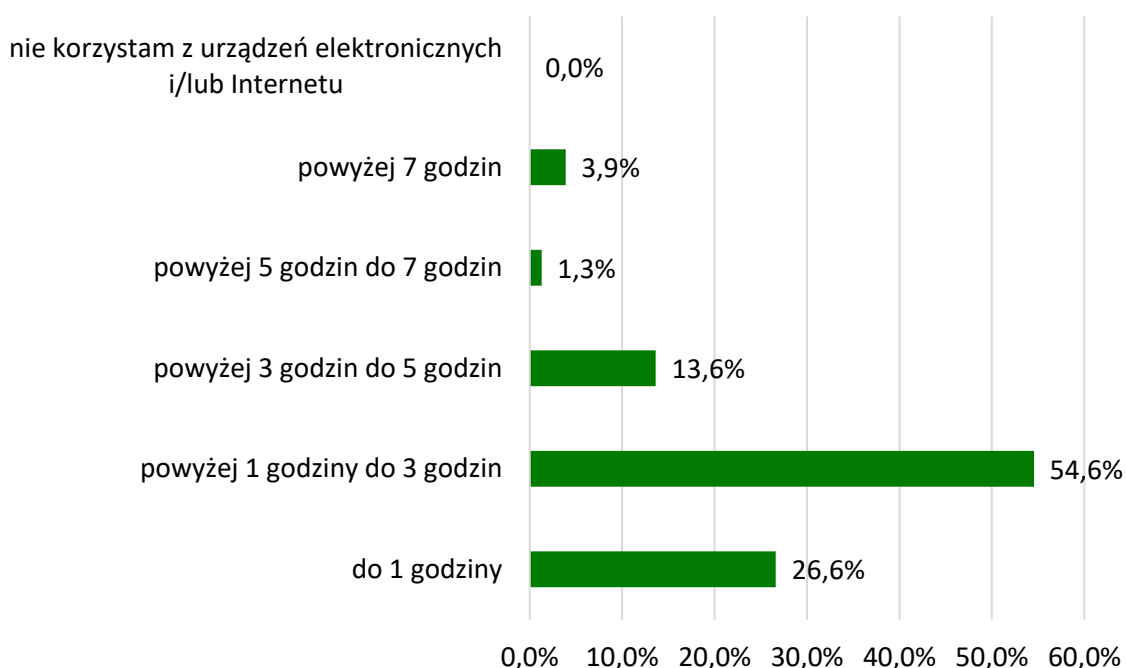
Wykres 17. Wykształcenie: N=154

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W kolejnym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z ich odpowiedzi wynika, że ponad połowa badanych spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie (54,6%), a co czwarty ankietowany korzysta do 1 godziny (26,6%). 13,6% spędza na korzystaniu z Internetu powyżej 3 godzin do 5 godzin dziennie, 3,9% – powyżej 7 godzin, natomiast 1,3% – powyżej 5 do 7 godzin.

Wykres 18. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=154

Zapytano również, czy badanym zdarza się korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż początkowo planowali. Większość badanych przyznała, że takie sytuacje miały miejsce (79 osób, tj. 52,0%). Przeciwnego zdania był blisko co czwarty ankietowany (23,0%; 35 osób). Odpowiedź „trudno powiedzieć” zaznaczyło 11,8% badanych (18 osób), a 13,2% wskazało, że nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (20 osób). 2 badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

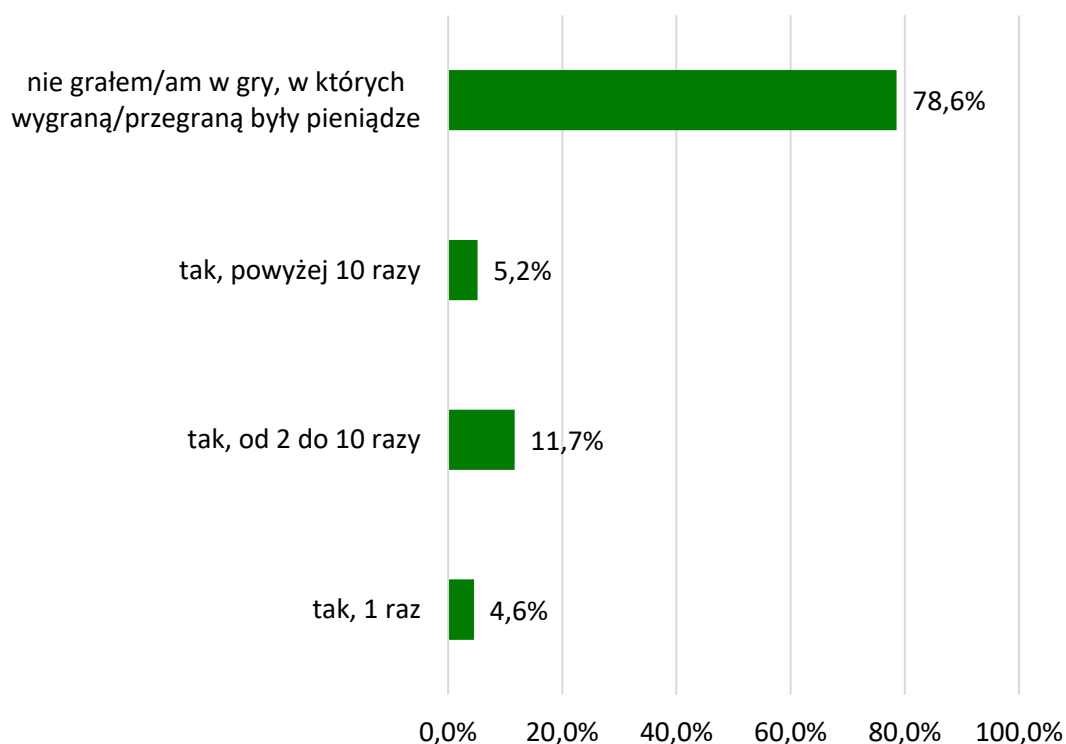
Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładają/a? N=152

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	52,0%	79
nie	23,0%	35
trudno powiedzieć	11,8%	18
nie przewiduję określonego czasu	13,2%	20

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 21,5% dorosłych respondentów, wśród których 4,6%, zadeklarowało, że grało w takie gry 1 raz, 11,7% osób przyznało się do grania w tego typu gry od 2 do 10 razy, z kolei 5,2% – więcej niż 10 razy.

Wykres 19. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=154

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 5 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (16,1%), 25 osób temu zaprzeczyło (80,7%), z kolei 1 respondent miał trudność w odpowiedzi na to pytanie (3,2%). 2 badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze? N=31

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	16,1%	5
nie	80,7%	25
trudno powiedzieć	3,2%	1

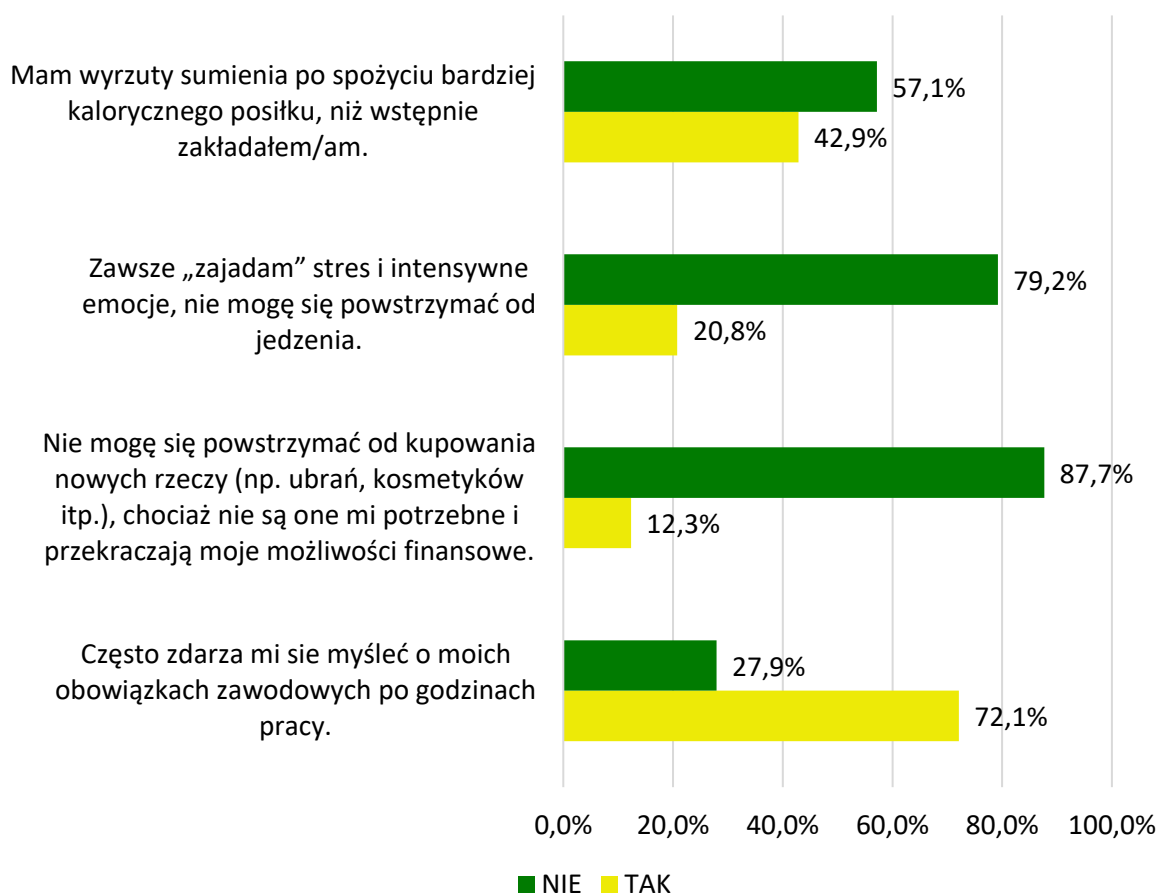
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Pszczółki, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm, pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie odżywiania oraz w kwestii pracoholizmu. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- ▶ 42,9% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- ▶ 20,8% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- ▶ 12,3% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- ▶ 72,1% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy.

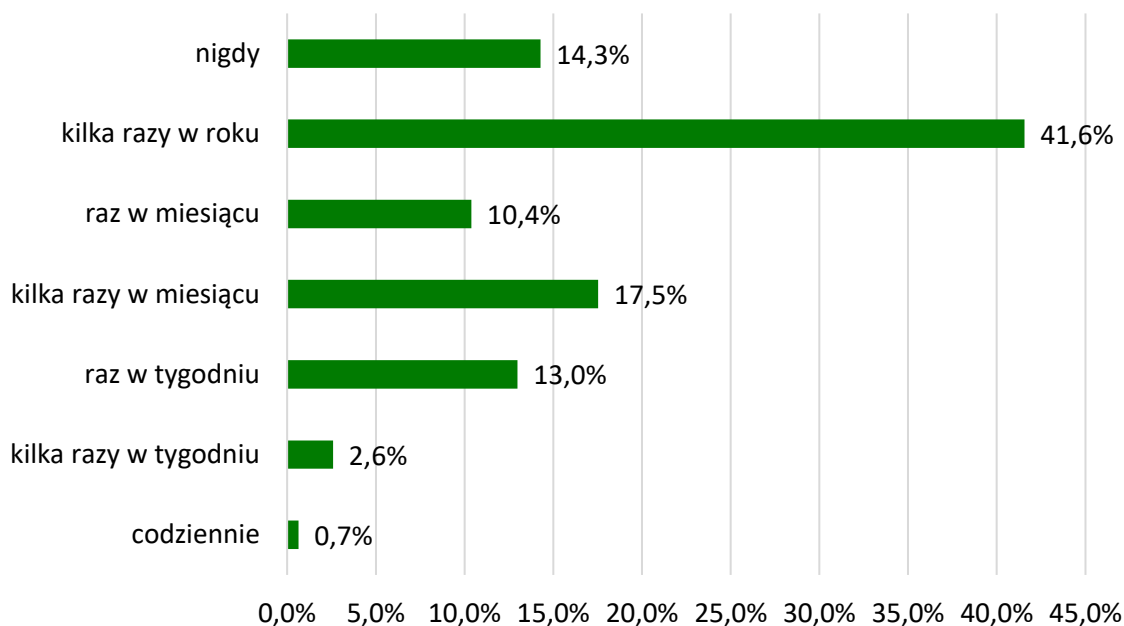
Wykres 20. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=154

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarował co siódmy ankietowany, tj. 14,3%, natomiast 41,6% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 10,4% respondentów podało, że pije alkohol raz w miesiącu, z kolei 17,5% wskazało na picie kilka razy w miesiącu. Raz w tygodniu po alkohol sięga 13,0% ankietowanych, kilka razy w tygodniu – 2,6%, a codziennie pije 0,7% osób.

Wykres 21. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=154

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Zdecydowana większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (116 osób, tj. 88,6%). Przeciwniej odpowiedzi udzieliło 11,5% ankietowanych (15 osób), z czego 10 respondentów zadeklarowało, że miało to miejsce 1 raz (7,6%), według 4 badanych – 2-5 razy (3,1%), a 1 ankietowany upił się 6-10 razy (0,8%). 1 badany nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=131

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	7,6%	10
2-5 razy	3,1%	4
6-10 razy	0,8%	1
powyżej 10 razy	0,0%	0
ani razu	88,6%	116

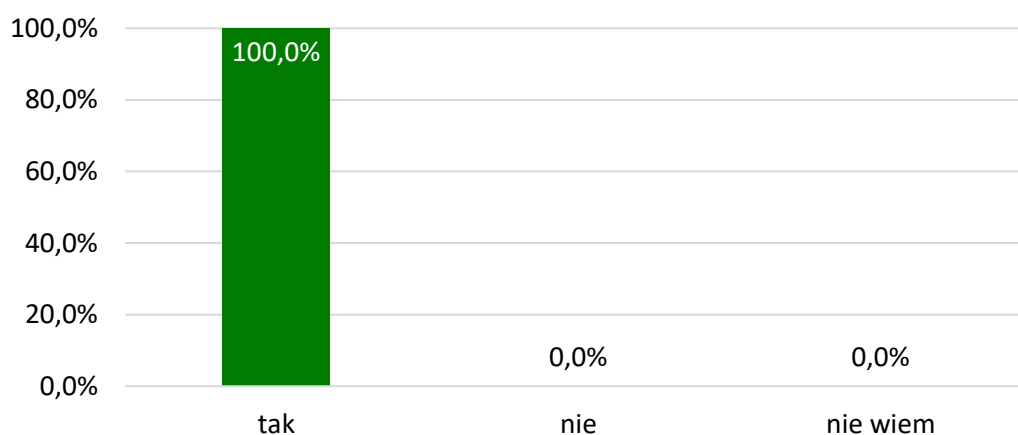
Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 14 osób podało, że nie posiada prawa jazdy (10,7%), 116 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (88,6%), z kolei do kierowania pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu przyznał się 1 ankietowany, któremu zdarzyło się to raz (0,8%). 1 badany nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym? N=131

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	88,6%	116
raz mi się to zdarzyło	0,8%	1
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	10,7%	14

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, wszyscy mieszkańcy Gminy są świadomi szkodliwości spożywania napojów alkoholowych (100,0%).

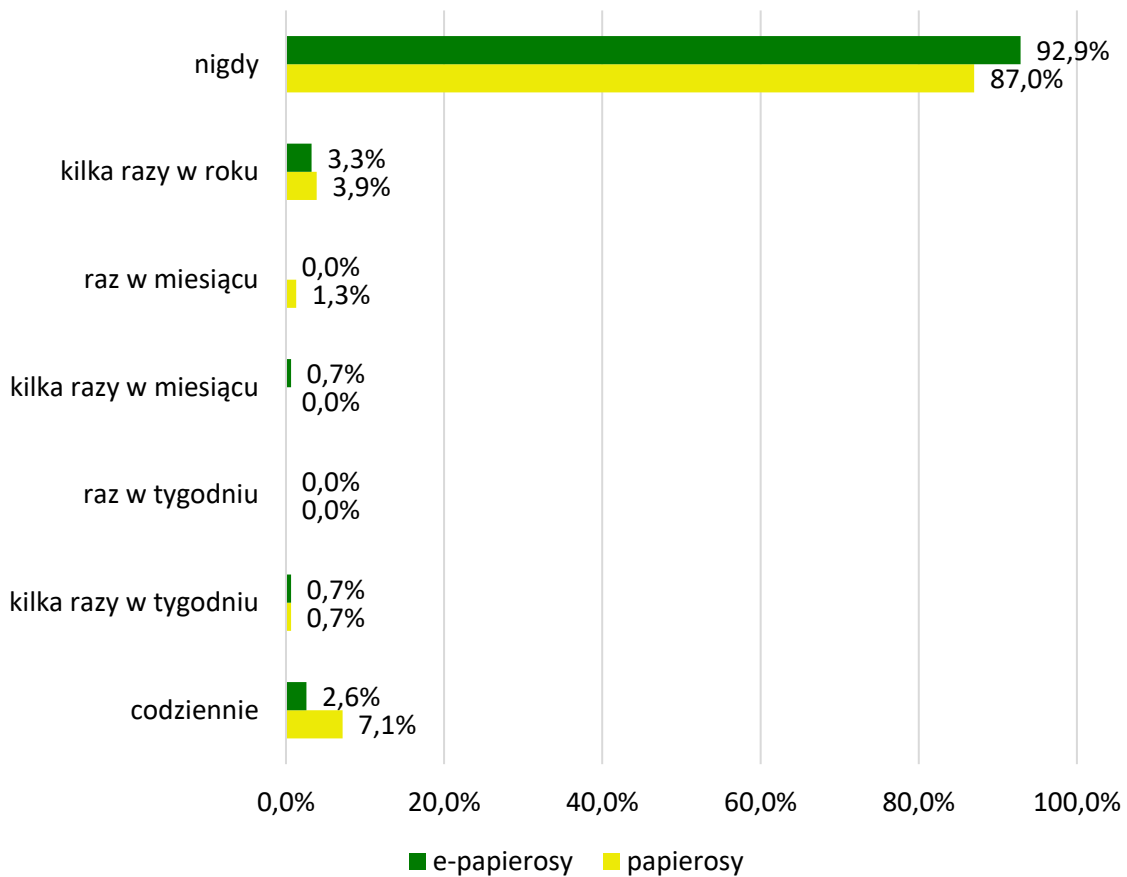
Wykres 22. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=154

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Pszczółki. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 13,0% ankietowanych, spośród których 3,9% pali kilka razy w roku, 1,3% – raz w miesiącu, 0,7% – kilka razy w tygodniu, natomiast codzienne palenie wskazało 7,1% respondentów. Osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Po elektroniczne papierosy sięga łącznie 7,3% respondentów, przy czym 3,3% ankietowanych używa e-papierosów kilka razy w roku, po 0,7% – kilka razy w miesiącu lub kilka razy w tygodniu, a 2,6% badanych wskazało na codzienne palenie e-papierosów.

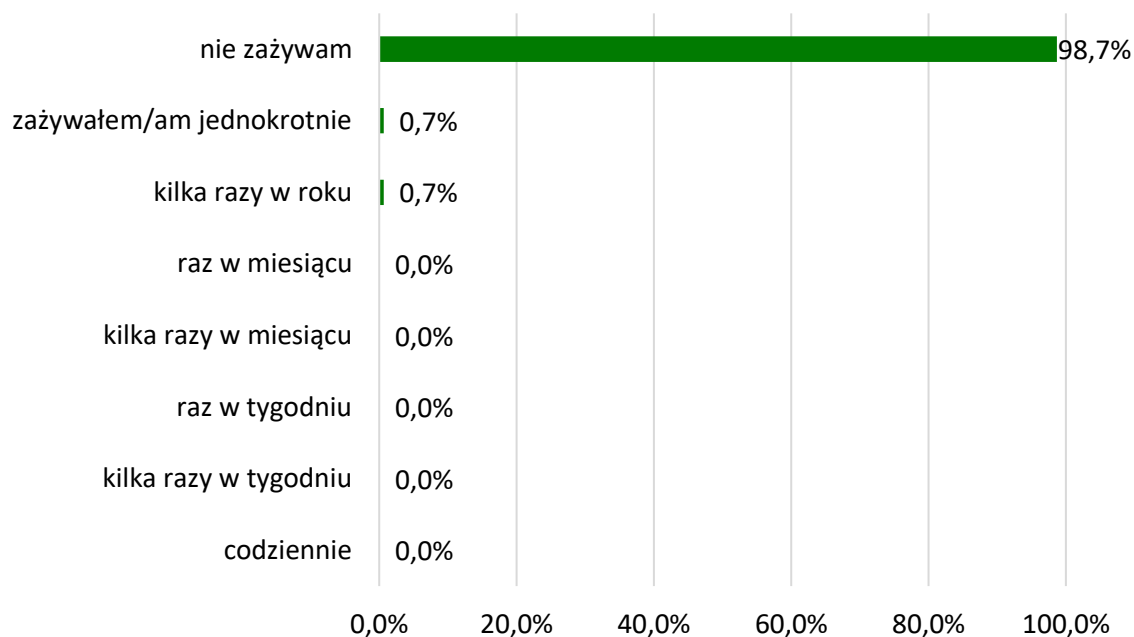
Wykres 23. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=154

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, po 0,7% badanych zażyło środki psychoaktywne jeden raz w życiu lub robi to kilka razy w roku.

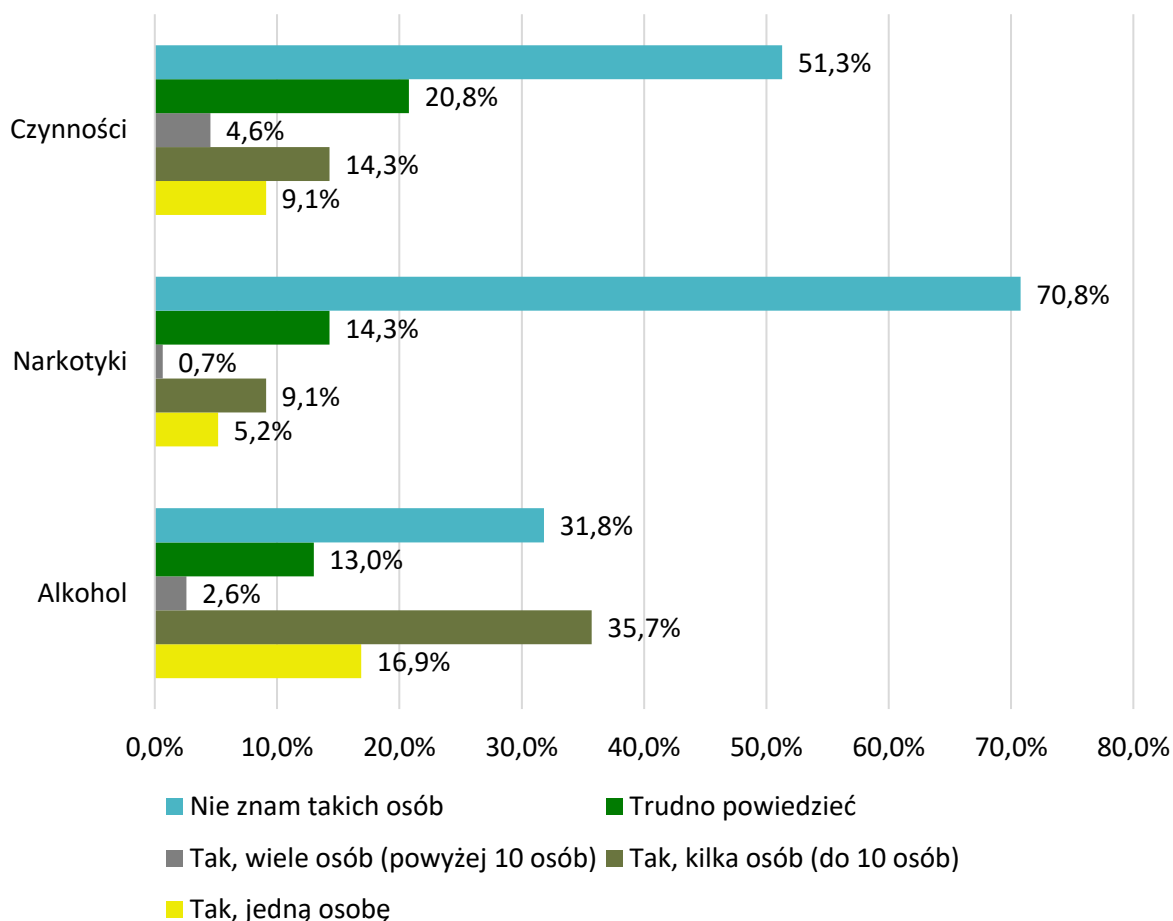
Wykres 24. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=154

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- ▶ 55,2% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 16,9% – jedną osobę, 35,7% – kilka osób (do 10), 2,6% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 13,0% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- ▶ 15,0% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 5,2% – jedną osobę, 9,1% – kilka osób (do 10), 0,7% – wiele osób (powyżej 10), a 14,3% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- ▶ 28,0% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 9,1% – jedną osobę, 14,3% – kilka osób (do 10), 4,6% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 20,8% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

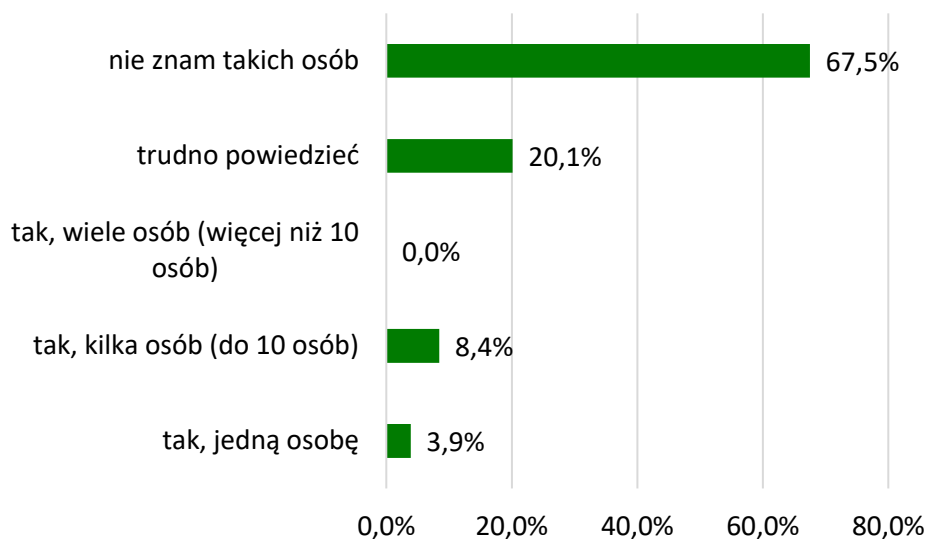
Wykres 25. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=154

PROBLEM PRZEMOCY

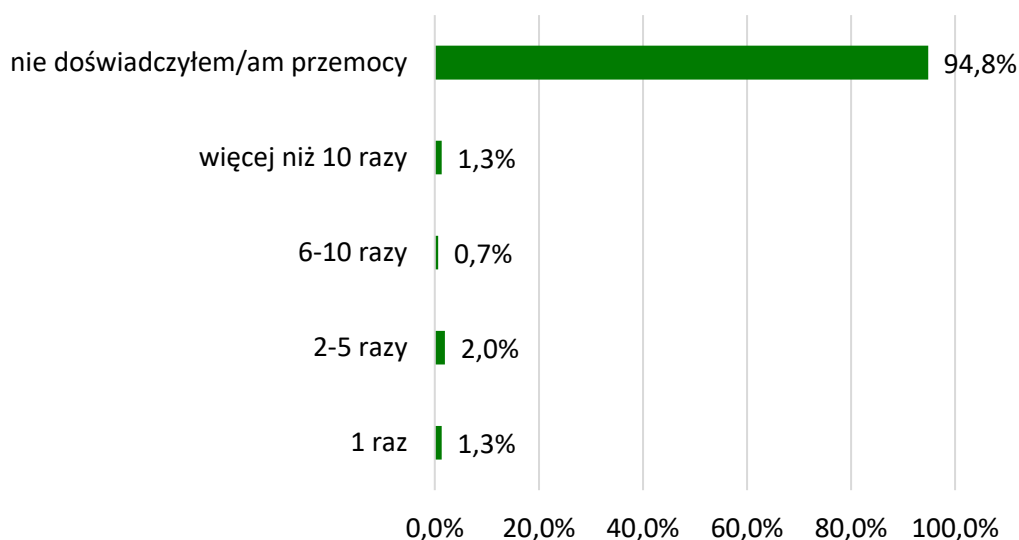
Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej. 3,9% respondentów odpowiedziało, że zna jedną osobę, a 8,4% – kilka osób (do 10). 20,1% ankietowanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie, natomiast 67,5% badanych zadeklarowało, że nie zna nikogo, kto doznaje przemocy w swoim domu.

**Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej?
N=154**

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 5,3% dorosłych mieszkańców, spośród których 1,3% doświadczyło jej 1 raz, 2,0% – od 2 do 5 razy, 0,7% – 6-10 razy, natomiast 1,3% – więcej niż 10 razy.

**Wykres 27. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?
N=154**

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że wszyscy ankietowani doświadczyli przemocy psychicznej (8 osób, tj. 100,0%), 4 badanych wyróżniło zaniedbanie (50,0%), 3 osoby doznały przemocy ekonomicznej (37,5%), z kolei 1 respondent wskazał na przemoc fizyczną (12,5%).

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	8
zaniedbanie	50,0%	4
przemoc ekonomiczna	37,5%	3
przemoc fizyczna	12,5%	1
przemoc seksualna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zapytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Jak widać w kolejnej tabeli, najwięcej badanych doznało przemocy ze strony męża/żony (4 osoby, tj. 50,0%) oraz partnera/partnerki (3 osoby, tj. 37,5%). Pojedyncze odpowiedzi padły na rodziców, innych członków rodziny oraz inne osoby, w tym *teściowie* (po 12,5%).

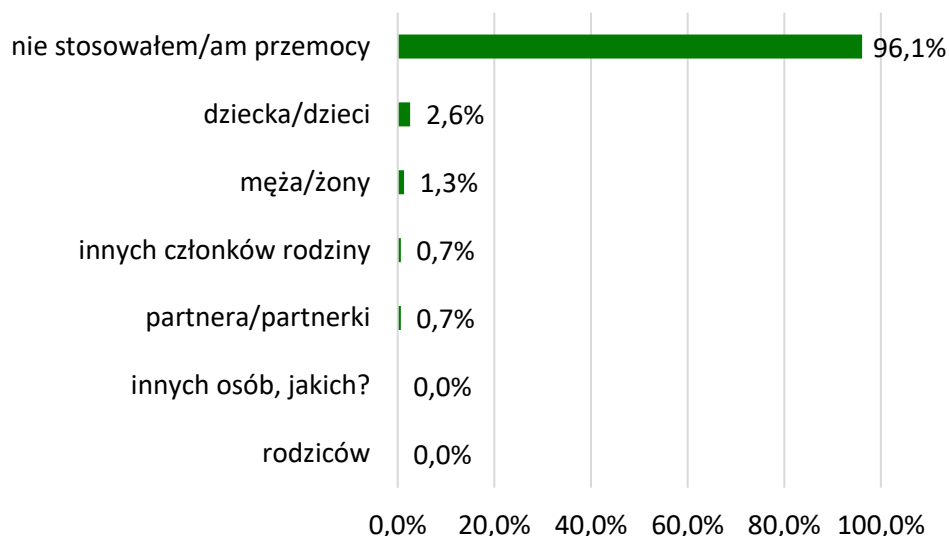
Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	50,0%	4
partner/partnerka	37,5%	3
rodzice	12,5%	1
inni członkowie rodziny	12,5%	1
inne osoby	12,5%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy zostali poproszeni również o odpowiedź na pytanie dotyczące stosowania przemocy przez nich samych. Do stosowania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przyznało się 3,9% badanych, z czego największy odsetek kierował ją w stosunku do dziecka/dzieci (2,6%). W dalszej kolejności wskazywano na męża/żonę (1,3%), innych członków rodziny oraz partnera/partnerkę (po 0,7%).

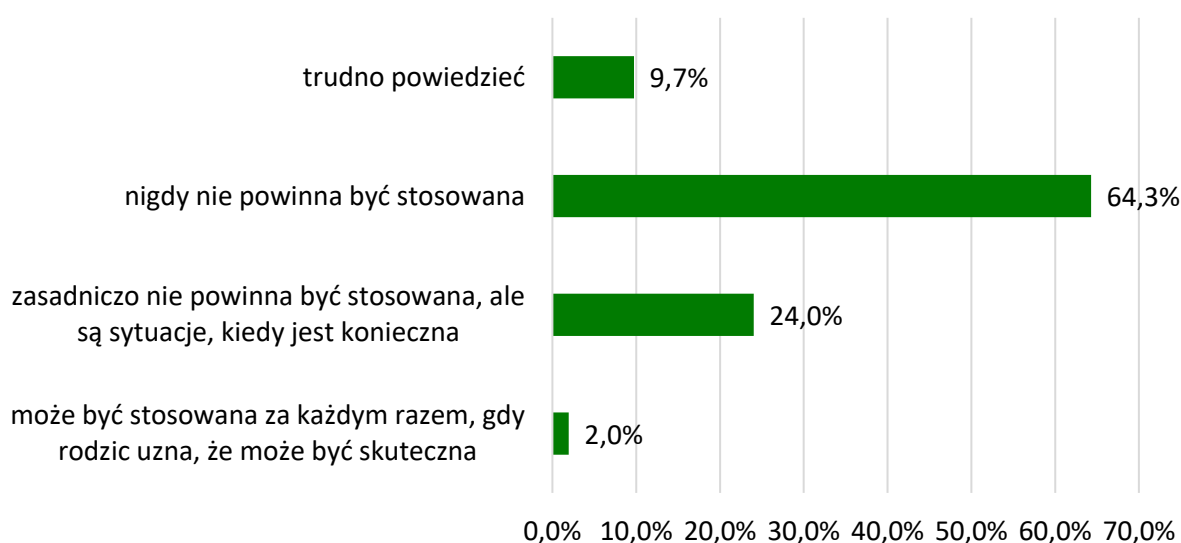
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=154

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

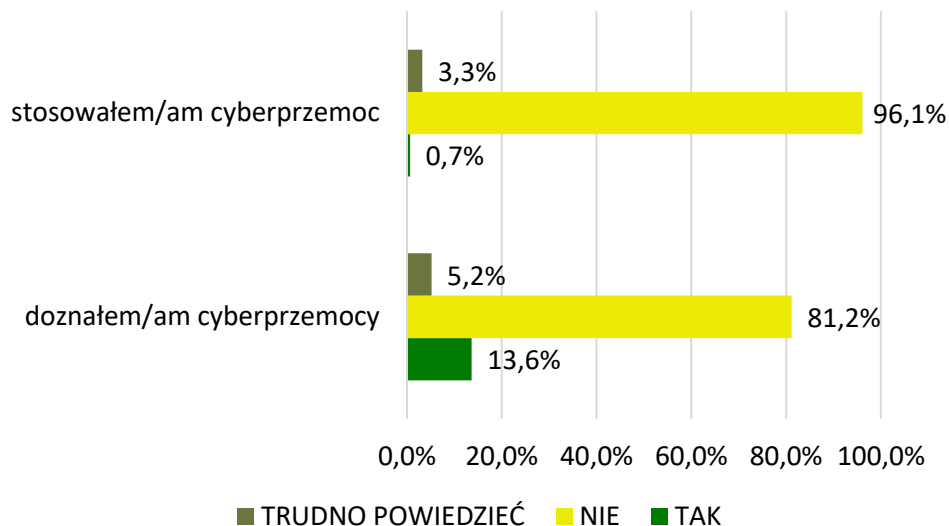
Kolejną analizowaną w Diagnostyce kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że 24,0% respondentów twierdzi, że kary fizyczne nie powinny być stosowane, ale są sytuacje, w których są konieczne. Jednocześnie 9,7% dorosłych mieszkańców udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Kary fizyczne nie powinny być nigdy stosowane według 64,3% badanych, z kolei 2,0% jest zdania, iż mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne.

Wykres 29. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=154

Ostatnie pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 13,6% badanych, z kolei 5,2% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania przemocy w Internecie przyznało się 0,7% ankietowanych, natomiast 3,3% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 30. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=154

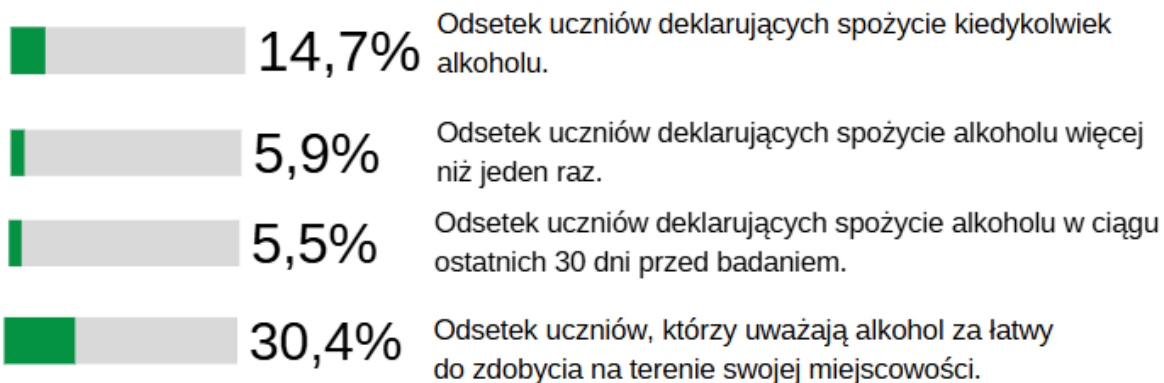

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE GMINY PSZCZÓŁKI W 2025 ROKU

W 2025 roku na terenie gminy Pszczółki zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 154 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 240 uczniów. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, dotyczące kwestii uzależnień.

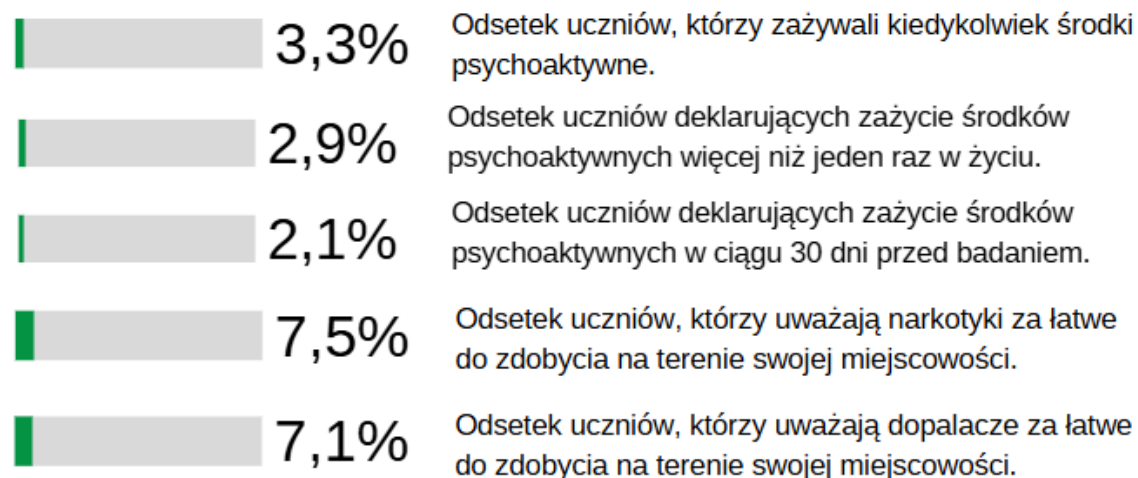
Uczniowie

PROBLEM ALKOHOLOWY

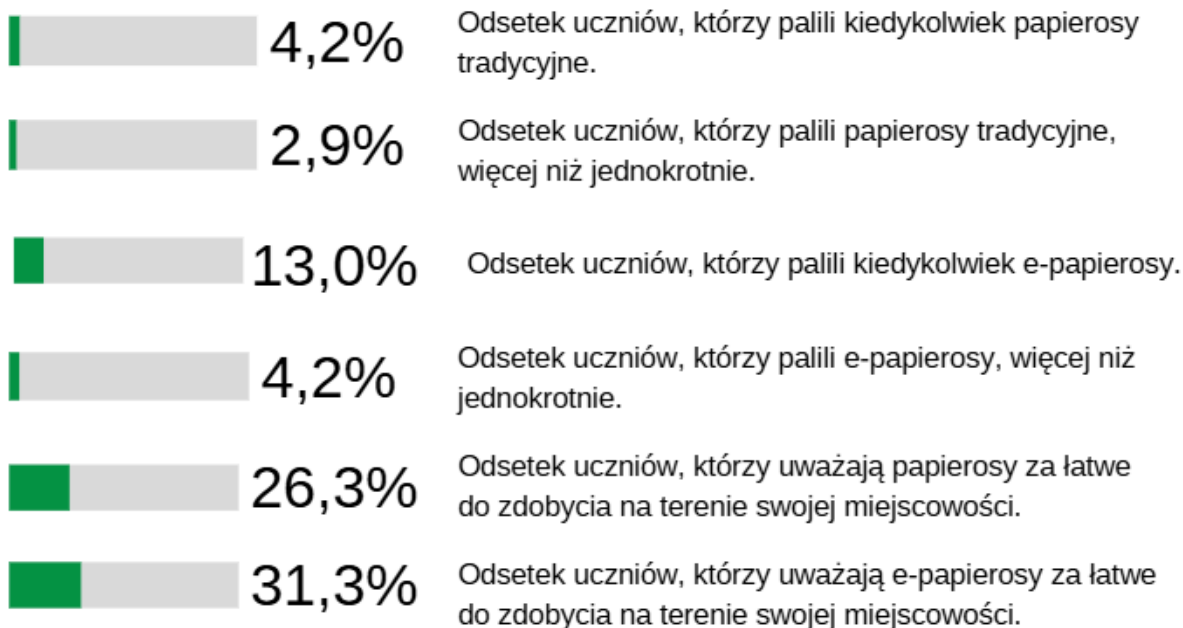
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

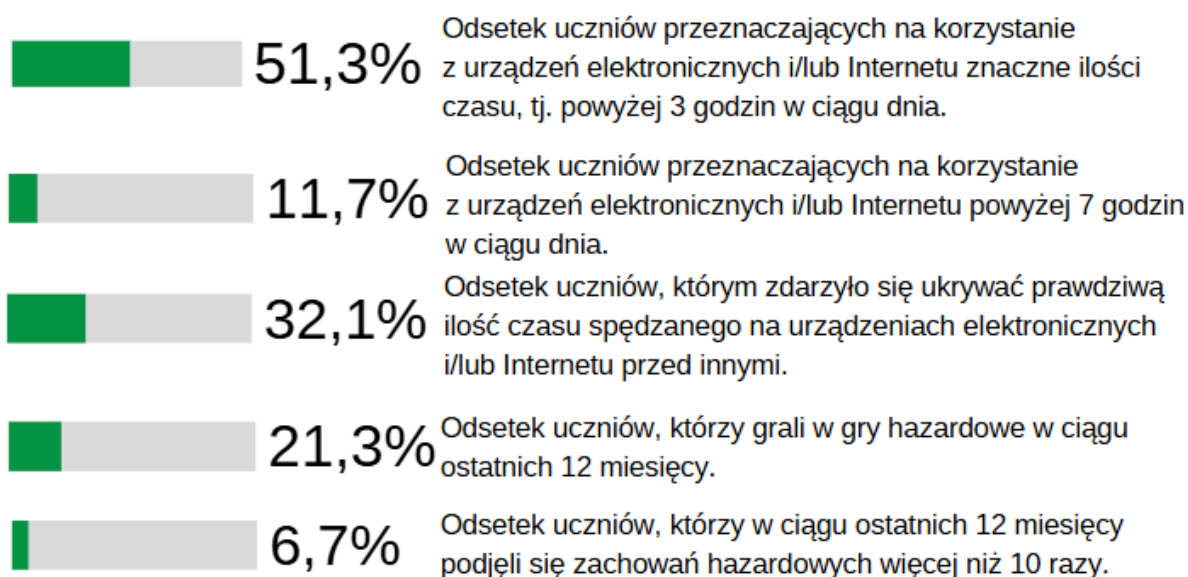
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

NIKOTYNIZM

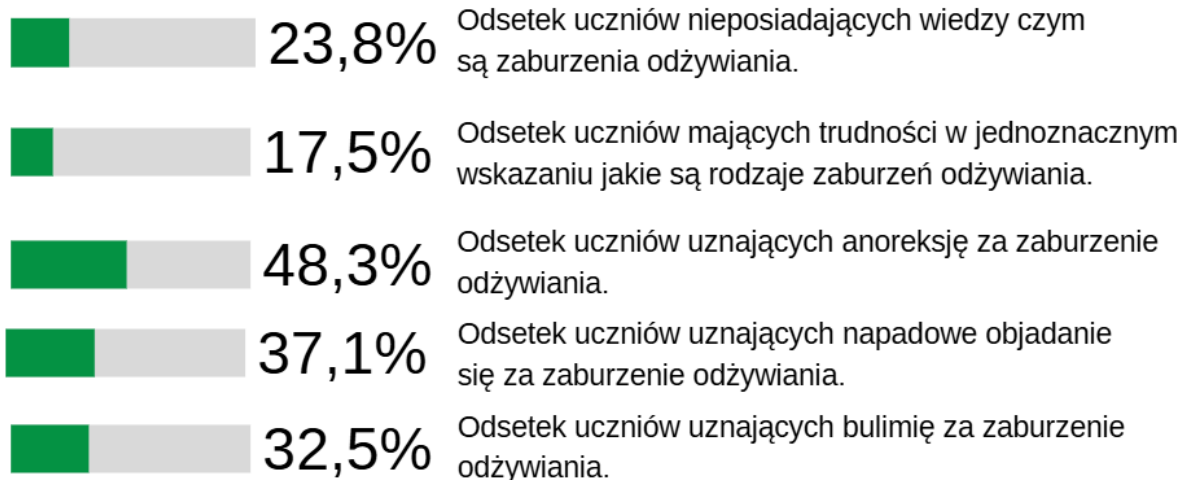
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

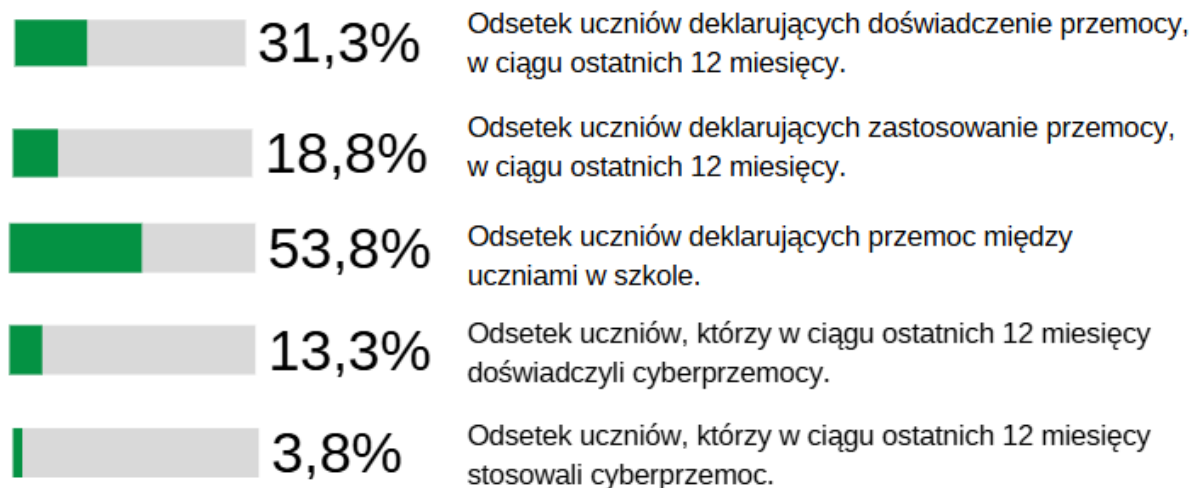
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

PROBLEM PRZEMOCY

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

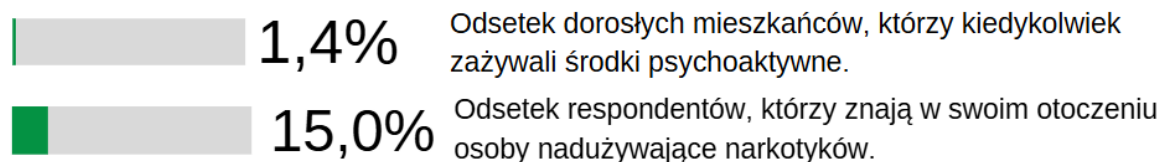
Dorośli mieszkańcy

PROBLEM ALKOHOLOWY

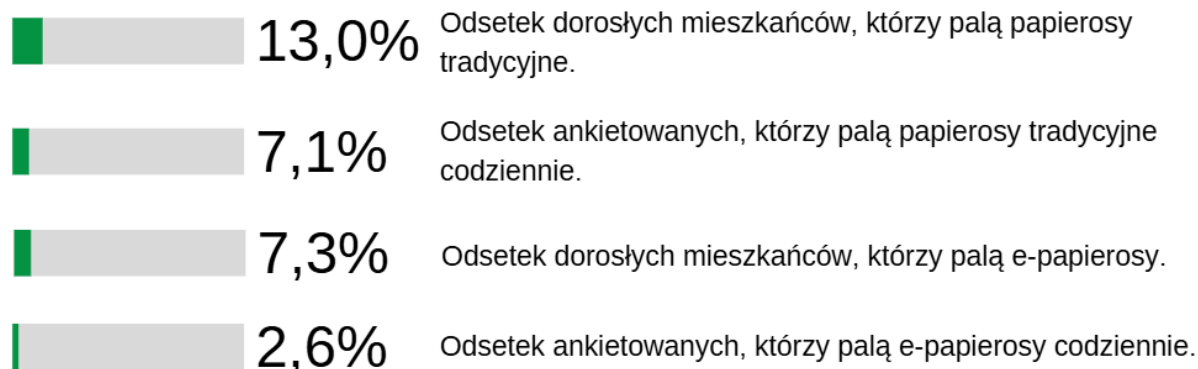
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=154

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=154

NIKOTYZNIZM

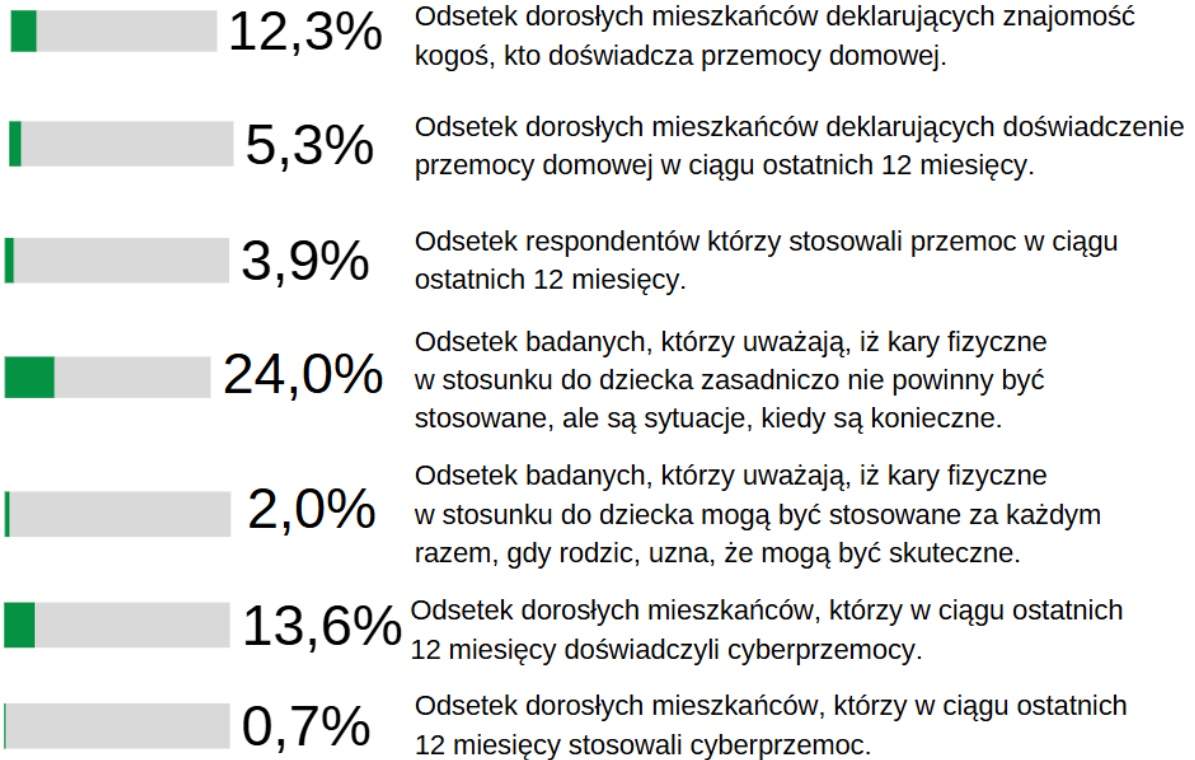
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=154

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=154

PROBLEM PRZEMOCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=154

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pszczółki na lata 2026-2029 jest:

Ograniczenie skali uzależnień behawioralnych i od substancji psychoaktywnych oraz ich społecznych i zdrowotnych konsekwencji poprzez wzmacnianie lokalnych usług społecznych, systematyczne działania edukacyjne i profilaktyczne, a także upowszechnianie zdrowego stylu życia.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. **Zwiększanie świadomości społecznej** na temat skutków uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży oraz promowanie postaw prozdrowotnych i trzeźwości.
2. **Zapewnienie kompleksowej pomocy**, w tym terapeutycznej i integracyjnej oraz wzmacnianie współpracy między instytucjami, w tym w obszarze przeciwdziałania przemocy.
3. **Diagnozowanie skali uzależnień** i identyfikowanie grup ryzyka, a także podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w profilaktykę, leczenie i wsparcie.

Cel I

Zwiększanie świadomości społecznej na temat skutków uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, oraz promowanie postaw prozdrowotnych i trzeźwości.

Przewidywane rezultaty:

- ▶ Ograniczenie skali spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy,
- ▶ ograniczenie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Gminy,
- ▶ zmniejszenie konieczności podejmowania działań interwencyjnych wobec osób nietrzeźwych w przestrzeni publicznej, kierujących pojazdami oraz sprzedawców napojów alkoholowych umożliwiającym zakup alkoholu osobom niepełnoletnim,
- ▶ promowanie wiedzy w zakresie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych,

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

- ▶ wzmocnienie świadomości społecznej na temat dostępnych form wsparcia,
- ▶ opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw abstynenckich wśród całej społeczności lokalnej,
- ▶ podejmowanie działań prewencyjnych dotyczących rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców	Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych	UG, GKRPA, PP, NGO, placówki oświatowe, GBP
		Liczba uczestników działań	
2.	Organizacja zawodów sportowych, będących częścią Programu Profilaktycznego, które mają na celu uwidocznienie szkodliwości alkoholu, narkotyków oraz zagrożeń płynących z uzależnień behawioralnych (w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz promocji zdrowego stylu życia)	Liczba zorganizowanych zawodów profilaktyczno-sportowych	UG, GKRPA, NGO, placówki oświatowe, GBP
3.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych	UG, GKRPA, placówki oświatowe
		Liczba uczestników	
4.	Rozwijanie i promowanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	UG, GKRPA, placówki oświatowe, NGO, GBP
5.	Organizacja wypoczynku letniego/ zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami,	Liczba zorganizowanych wyjazdów	UG, GKRPA, placówki oświatowe, NGO

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

	realizującego program profilaktyczny, psychologiczny lub socjoterapeutyczny	Liczba uczestników	
6.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmocnienia czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka oraz warsztatów dla rodziców podnoszących kompetencje wychowawcze sprzyjające kształtowaniu zachowań prozdrowotnych u dzieci i młodzieży	Liczba zorganizowanych warsztatów	GKRPA, UG, placówki oświatowe
7.	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informatycznych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków	Koszty przeznaczone na zakup materiałów	UG, GOPS, GKRPA, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
8.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina	UG, GOPS, GKRPA, PP, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, GBP
9.	Prowadzenie działań informacyjnych o miejscach udzielania pomocy na terenie Gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień	Liczba miejsc, w których prowadzona jest działalność informacyjna w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień	UG, GOPS, GKRPA, ZI, GBP, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
10.	Prowadzenie działalności w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców przez udział w kampaniach promujących trzeźwość oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych	Liczba podjętych działań	UG, GKRPA, PP

11.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców, w tym działań dotyczących FAS, FASD	Liczba podjętych działań	UG, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
-----	--	--------------------------	---

Cel II

Zapewnienie kompleksowej pomocy, w tym terapeutycznej i integracyjnej oraz wzmacnianie współpracy między instytucjami, w tym w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Przewidywane rezultaty:

- ▶ Zwiększenie dostępu do kompleksowego wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz uwikłanych w problem przemocy domowej,
- ▶ zwiększenie skuteczności działań skierowanych do osób uzależnionych poprzez motywowanie ich do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego,
- ▶ aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu i/lub narkotyków w środowisku lokalnym, a także udzielanie pomocy osobom uwikłanym w problem uzależnień behawioralnych.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Inicjowanie utworzenia Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego na terenie Gminy	Liczba osób zgłaszających się do Punktu	UG, GKRPA
2.	Wspieranie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba członków GKRPA	UG, GKRPA
3.	Realizacja rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych przez członków GKRPA	Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	GKRPA
4.	Zlecenie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu w celu	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego	GKRPA

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

	orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	
5.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków GKRPA w charakterze strony oraz oskarżyciela posiłkowego przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe	Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	GKRPA
6.	Wszczynanie przez członków GKRPA procedury „Niebieskie Karty” i przekazywanie ich do ZI	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	GKRPA
7.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa terapeutycznego, psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin	Liczba osób objętych konsultacjami/poradnictwem	UG, GOPS, GKRPA, NGO, placówki ochrony zdrowia
		Liczba udzielonych konsultacji/porad	
9.	Udzielanie psychologicznego i terapeutycznego wsparcia dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową	Liczba dzieci objętych wsparciem	placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
10.	Zwiększanie skuteczności działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych uzależnieniem, poprzez uwzględnienie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny	GOPS

Cel III

Diagnozowanie skali uzależnień i identyfikowanie grup ryzyka, a także podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w profilaktykę, leczenie i wsparcie.

Przewidywane rezultaty:

- ▶ Systematyczne monitorowanie stopnia zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym oraz skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy,
- ▶ organizowanie i finansowanie badań diagnozujących problemy społeczne, w tym uzależnienia, wśród mieszkańców oraz umożliwiających określenie rzeczywistego stanu zagrożenia problemem alkoholowym, narkotykowym, a także w zakresie uzależnień behawioralnych,
- ▶ skuteczniejsze i szybsze świadczenie niezbędnej pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień, dzięki rozwiniętej ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Regularne monitorowanie problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie, m.in. poprzez prowadzenie statystyk lokalnych oraz opracowywanie diagnoz problemów społecznych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej	UG, GKRPA, ZI, GOPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
		Liczba prowadzonych statystyk związanych z problemem uzależnień w Gminie	
2.	Powadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	UG, GKRPA
3.	Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	UG, GKRPA
		Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

4.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom, w tym członków GKRPA	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej	UG, GKRPA, PP, ZI, GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
5.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych kontroli	UG, GKRPA
6.	Wzmacnianie odporności psychicznej i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie, w szczególności poprzez tworzenie przestrzeni i warunków pracy zgodnych z potrzebami oraz organizowanie superwizji zawodowej i superwizji koleżeńskiej (m.in. przy zaangażowaniu sąsiednich gmin/powiatu)	Liczba pracowników objętych superwizją	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
7.	Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń oraz integracji środowiska zawodowego osób zajmujących się profilaktyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy	Liczba zorganizowanych spotkań	UG, GKRPA, ZI, PP, GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
8.	Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu	Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu	GKRPA

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pszczółki na lata 2026-2029 jest Wójt Gminy Pszczółki.
2. Za realizację Gminnego Programu od strony finansowej i merytorycznej odpowiada Wójt Gminy Pszczółki.
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pszczółki będzie realizowany w latach 2026-2029.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców Gminy z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy Pszczółki.

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi¹⁴:
 - ▶ 32 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
 - ▶ 30 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - ▶ 30 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

¹⁴ Uchwała nr XIX/101/25 Rady Gminy Pszczółki z dnia 28 kwietnia 2025 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Pszczółki

2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi¹⁵:
 - ▶ 14 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
 - ▶ 12 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - ▶ 12 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pszczółki na lata 2026-2029 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii oraz rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

¹⁵ Uchwała nr XIX/101/25 Rady Gminy Pszczółki z dnia 28 kwietnia 2025 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Pszczółki

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa Rada Gminy w programie. Ustala się następujące zasady wynagradzania członków GKRPA, które odbywać się będzie w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 września 2024 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej, obowiązujące w danych roku kalendarzowym przez czas trwania Programu.

Za pracę podczas posiedzeń plenarnych GKRPA:

- Przewodnicząca GKRPA – 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w Rozporządzeniu,
- Wiceprzewodnicząca GKRPA – 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w Rozporządzeniu,
- Członkowie Zespołu ds. motywowania do leczenia – 7% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w Rozporządzeniu,
- Członkowie Zespołu wydający opinię o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z obowiązującymi przepisami (niezbędne do wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych) – 6% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w Rozporządzeniu,
- 5% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w Rozporządzeniu za jeden 2 godzinny dyżur (poradnictwo, motywowanie do leczenia odwykowego oraz do terapii dla osób współuzależnionych).

Członkowie GKRPA będący pracownikami Urzędu Gminy oraz GOPS w Pszczółkach będą otrzymywali wynagrodzenie za pracę w komisji, jeśli będzie ona poza godzinami pracy Urzędu i GOPS. Członkom GKRPA przysługuje należność na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfer budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, przy uwzględnieniu stawek za 1 km przebiegu pojazdu, niebędącego własnością pracodawcy, dotyczących pracowników Urzędu Gminy Pszczółki oraz GOPS Pszczółki, z zastrzeżeniem, iż podróżą służbową jest

wykonanie zadań przez członków GKRPA określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywaniu Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na lata 2026-2029.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- ▶ analizę dokumentów,
- ▶ badanie ankietowe adresatów Programu,
- ▶ badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

Na podstawie analizy wdrażanego programu, realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pszczółki na lata 2026-2029, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi jednostkami i podmiotami działającymi na terenie gminy Pszczółki, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, które następnie przekaże do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w wyznaczonym przez niego terminie.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl>.
2. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022, 2023 i 2024.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
6. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024.
7. Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.
8. Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022.
9. Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023.
10. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 roku, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2024.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Pszczółki w latach 2022-2024	19
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Pszczółki na przestrzeni lat 2022-2024	20
Rysunek 3. Płeć: N=240	21
Rysunek 4. Płeć: N=154	35

Spis tabel

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pszczółkach wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024	16
Tabela 2. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2022-2024	16
Tabela 4. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=35	24
Tabela 5. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=8	25
Tabela 5. Jakiego rodzaju substancje? N=7	26
Tabela 6. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=231	28
Tabela 7. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=72	31
Tabela 8. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=71	32
Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=40	33
Tabela 10. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=43	33
Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=152	38
Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze? N=31	39
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=131	41
Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym? N=131	42
Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8	47
Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=8	47

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2022-2024	13
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Pszczółki na przestrzeni lat 2022-2024	20
Wykres 3. Wiek: N=240	22

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

Wykres 4. Klasa: N=240.....	22
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=240	23
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=240	24
Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=240.....	25
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=240.....	27
Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=240	28
Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=240	29
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=240	30
Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=240 ...	31
Wykres 13. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=240	32
Wykres 14. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=240	34
Wykres 15. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=240.....	34
Wykres 16. Wiek: N=154	36
Wykres 17. Wykształcenie: N=154	36
Wykres 18. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=154	37
Wykres 19. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=154	38
Wykres 20. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=154.....	40
Wykres 21. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=154	41
Wykres 22. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=154	42
Wykres 23. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=154.....	43
Wykres 24. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=154.....	44
Wykres 25. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=154.....	45
Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=154 ...	46
Wykres 27. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=154	46
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=154	48
Wykres 29. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=154.....	48

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE PSZCZÓŁKI NA LATA 2026-2029

Wykres 30. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=154..... 49

UZASADNIENIE

Samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotykowych na swoim terenie oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują przede wszystkim:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej, szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności w stosunku do dzieci i młodzieży.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych,
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad występowania przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrum Integracji Społecznej, a także pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Realizacja tych działań prowadzona jest w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który uwzględnia założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. Rada Gminy zobowiązana jest do uchwalenia Programu w związku z ustawą z dnia 21 grudnia 2021r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2024r. poz. 1897). Gminny Program zgodnie z art.4¹ pkt.2-2a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.